

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
KANTON SARAJEVO
Ministarstvo za odgoj i
obrazovanje

Босна и Херцеговина
Федерација Босне и Херцеговине
КАНТОН САРАЈЕВО
Министарство за одгој и
образовање

Bosnia and Herzegovina
Federation of Bosnia and Herzegovina
CANTON SARAJEVO
Ministry for Education

UPUTSTVA

ZA ORGANIZACIJU
ŠKOLSKE 2023/2024. GODINE

JU INSTITUT ZA RAZVOJ PREDUNIVERZITETSKOG
OBRAZOVANJA KANTONA SARAJEVO

Aleja Bosne srebrene bb/IX

Kontakt: +387 (33) 778 602

e-mail: info@irpo.ba

web: irpo.ba

SADRŽAJ

I	Uputstvo o implementaciji Nastavnih planova i programa sa definisanim ishodima učenja za školsku 2023/2024. godinu.....	3
II	Uputstvo o realiziranju registriranih vannastavnih i posebnih programa za školsku 2023/2024. godinu.....	29
III	Uputstvo o obilježavanju godišnjica masovnih stradanja građana Sarajeva 1992-1995. za školsku 2023/2024. godinu.....	37
IV	Uputstvo o organiziranju i provođenju takmičenja iz nastavnih predmeta/oblasti na općinskom i kantonalnom nivou za školsku 2023/2024. godinu.....	42
	Dopuna Godišnjeg programa rada za školsku 2023/2024. godinu.....	49
V	Uputstvo o izdavaštvu, udžbenicima i nastavnim materijalima.....	54
VI	Uputstvo za Katalog tema stručnih usavršavanja u sektoru odgoja i obrazovanja Kantona Sarajevo.....	61
VII a)	Uputstvo za primjenu novog obrasca Metodologije za izradu godišnjeg programa rada osnovnih škola za školsku 2023/2024. godinu, koji će se preuzimati u elektronskom obliku iz informacionog sistema EMIS.....	64
VII b)	Uputstvo za primjenu novog obrasca Metodologije za izradu godišnjeg programa rada srednjih škola za školsku 2023/2024. godinu, koji će se preuzimati u elektronskom obliku iz informacionog sistema EMIS.....	67

PREDGOVOR

Poštovani,

ovaj set uputstava za organizaciju školske 2023/24. godine sadrži informacije koje mogu značajno utjecati na planiranje i programiranje rada u novoj školskoj godini. Namijenjen je prvenstveno direktorima i direktoricama, kao i stručnim saradnicima i svima koji su uključeni u izradu godišnjeg programa rada škole.

Cilj nam je bio da na jednom mjestu objedinimo upute koje mogu olakšati pripremu nove školske godine, a u narednim godinama ova uputstva ćemo dodatno unaprijediti. Ovdje ćete pronaći potrebne informacije o implementaciji kurikularne reforme, oblicima i intenzitetu podrške koju pružamo pri implementaciji. Tu su i uputstva o inoviranom pristupu vannastavnim i posebnim programima, kojima postizemo cjelovit razvoj djece i učenika. Veoma bitna novina jeste i digitalizacija izrade godišnjeg programa rada škole, kao i najava novog koncepta stručnog usavršavanja. Većina uputa može se odmah uključiti u godišnji program rada škole, a neke će upute svoj potpuni razvoj i svoje obrise dobiti u toku same realizacije dok traje školska godina. Ovi novi koncepti bit će već poznati direktorima i direktoricama koji su bili prisutni na stručnom usavršavanju koje je Ministarstvo za odgoj i obrazovanje upriličilo u mjesecu julu ove godine. Znamo da će biti potrebno vrijeme i dodatni naponi da sve što je najavljeno tada i u ovim uputstvima zaista zaživi. Ukupna obrazovna reforma jeste put na kojem moramo stalno revidirati naše djelovanje, a to ćemo postići kvalitetnim povratnim informacijama i evaluacijom. Od rukovodstva škole očekujemo da relevantne upute sadržane u ovom setu dalje komuniciraju prema svima u školskoj zajednici kroz forme i na načine kako je uobičajeno za svaku školu ponaosob.

Svjesni smo da živimo u vremenu brzih promjena koje su često kontradiktorne, kompleksne i haotične. Stabilan i autentičan obrazovni sistem može biti dobra polazna osnova za izgradnju društva koje će biti održivo, svjesno promjena, opismenjeno za budućnost, etično u djelovanju i otporno na negativne aspekte promjena. Ministarstvo za odgoj i obrazovanje i Institut za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja pružat će intenzivnu podršku svim školama na putu promjena koje su pred nama.

Uz zahvalnost i izraze poštovanja,

Naida Hota-Muminović,
ministrica za odgoj i obrazovanje

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
KANTON SARAJEVO
Ministarstvo za odgoj i
obrazovanje

Босна и Херцеговина
Федерација Босне и Херцеговине
КАНТОН САРАЈЕВО
Министарство за одгој и
образовање

Bosnia and Herzegovina
Federation of Bosnia and Herzegovina
CANTON SARAJEVO
Ministry for Education

I UPUTSTVO

O IMPLEMENTACIJI NASTAVNIH PLANOVA I PROGRAMA
S DEFINISANIM ISHODIMA UČENJA
ZA ŠKOLSKU 2023/2024. GODINU

SADRŽAJ

Uvod

Implementacija Nastavnih planova i programa s definisanim ishodima učenja/ predmetnih kurikuluma – Timovi za podršku

Izmjene nastavnih planova za prva tri razreda osnovne škole koji se izvodi prema Nastavnim planovima i programima s definisanim ishodima učenja

Preporuke za godišnje planiranje

Izmjene pravilnika

Uvod

Nova školska godina 2023/2024. sa aspekta nastavnog procesa i realizacije Nastavnih planova i programa s definisanim ishodima učenja temelji se na odlukama za osnovnu i srednju školu, koje se nalaze u prilogu ovog uputstva.

Plan i program/kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje temelji se na odluci Ministarstva za odgoj i obrazovanje a koja je priložena uz uputstvo.

Podrška nastavnom osoblju koje izvodi nastavu po Nastavnim planovima i programima s definisanim ishodima učenja/predmetnim kurikulumima nastavit će se i u ovom uputstvu bit će detaljnije obrazložena.

Ova školska godina će sadržavati izmjene koje se tiču: nastavnih planova za prva tri razreda osnovne škole koji se izvode po Nastavnim planovima i programima s definisanim ishodima učenja, te dokumentacije i evidencije u osnovnim i srednjim školama.

Implementacija Nastavnih planova i programa s definisanim ishodima učenja/ predmetnih kurikuluma – Timovi za podršku

Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo i JU Institut za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja (Institut) u saradnji sa istaknutim nastavnicima nastavnih predmeta podržat će tokom 2023/2024. školske godine sve nastavnike na koje se odluke odnose tj. implementatore. Model podrške je putem stručnih timova koji tijesno saraduju sa Institutom prema datom planu na teme koje su od značaja za implementaciju predmetnih kurikuluma a u svrhu naglaska na ključne kompetencije koje je potrebno iskazati kroz rješavanje autentičnih situacija učenja koje repliciraju stvarne životne izazove. Stručni timovi za predmetnu nastavu osnovnog obrazovanja se organiziraju kao heterogene grupe sastavljene od nastavnika različitih nastavnih predmeta. Članovi timova za prvi, drugi i peti razred razredne nastave su nastavnici razredne nastave sa značajnim različitim iskustvom po pitanju predmetnih kurikuluma. Za općeobrazovne nastavne predmete srednjeg obrazovanja timovi su sastavljeni na principu područja: jezičko, prirodno, matematičko s informatikom, društveno i tjelesno.

Od septembra 2023. godine počinje implementacija Plana i programa za rani i predškolski odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo (Odluka Ministarstva za odgoj i obrazovanje br. 11-34-21-738/23 od 19. 5. 2023). Način implementacije ostvarivat će se uz podršku članova tima i Instituta. Članovi tima su profesori predškolskog odgoja i obrazovanja, a grupe implementatora se formiraju prema lokaciji ustanove za predškolski odgoj i obrazovanje.

Tabela 1. – Plan i tematski program podrške za rani i predškolski odgoj i obrazovanje

Nivo obrazovanja	Septembar	Oktobar	Novembar	Decembar	Realizatori
	Tema	Tema	Tema	Tema	
Rani i predškolski odgoj i obrazovanje	Kurikulum – upoznavanje sa dijelovima savremenog kurikuluma za rani i predškolski odgoj, ishodi/indikator.	Pisanje priprema po ishodima učenja – izbor aktivnosti	Vannastavni i posebni programi u predškolskom uzrastu	Pedagoška dokumentacija i evidencija	Timovi za podršku i Institut

Napomena: Zadržava se se pravo izmjene tema za predškolski odgoj i obrazovanje u skladu s potrebama odgajatelja.

Tabela 2. Plan i tematski program podrške za prvo polugodište – osnovna škola

Razred	August	Septembar/ Oktobar	Novembar	Decembar	Realizatori
	Tema	Tema	Tema	Tema	
1.	Izmjene nastavnog plana i godišnje planiranje po kurikulumu	Pisanje priprema po ishodima učenja	Kognitivni procesi za sticanje različitih vrsta znanja	Formativno praćenje i opisno ocjenjivanje	Timovi za podršku i Institut
2.		Vannastavni i posebni programi	Kognitivni procesi za sticanje različitih vrsta znanja	Razvijanje ključnih kompetencija kod učenika kroz kurikulum	Timovi za podršku i Institut
5. - 9.		Vannastavni i posebni programi	Međupredmetno povezivanje	Kognitivni procesi za sticanje različitih vrsta znanja	Timovi za podršku i Institut

Tabela 3. Plan i tematski program podrške za drugo polugodište – osnovna škola

Razred	Februar	Mart	April	Maj/Juni	Realizatori
	Tema	Tema	Tema	Tema	
1.	Vannastavni i posebni programi	Ogledno-ugledni časovi implementatora; posjete časovima i razgovori na teme primjene predmetnih kurikuluma*	Ogledno-ugledni časovi implementatora; posjete časovima i razgovori na teme primjene predmetnih kurikuluma*	Godišnje planiranje po kurikulumu	Timovi za podršku i Institut
2.	Projektna nastava	Ogledno-ugledni časovi implementatora; posjete časovima i razgovori na teme primjene predmetnih kurikuluma*	Ogledno-ugledni časovi implementatora; posjete časovima i razgovori na teme primjene predmetnih kurikuluma*	Godišnje planiranje po kurikulumu	Timovi za podršku i Institut

5. - 9.	Razvijanje ključnih kompetencija kod učenika kroz kurikulum	Ogledno-ugledni časovi implementatora; posjete časovima i razgovori na teme primjene predmetnih kurikuluma*	Ogledno-ugledni časovi implementatora; posjete časovima i razgovori na teme primjene predmetnih kurikuluma*	Godišnje planiranje po kurikulumu	Timovi za podršku i Institut
----------------	---	---	---	-----------------------------------	------------------------------

* Stručni timovi pripremaju raspored ogledno-uglednih časova na koje pozivaju nastavnike implementatore koji su u mogućnosti doći u cilju razmjene ideja prilikom primjene NPP-a s definisanim ishodima učenja.

Napomene:

- *Ukoliko nastavnici istog nastavnog predmeta predaju u više razreda mogu da izaberu kojem timu će se priključiti.*
- *Član tima pruža kontinuiranu individualnu podršku, ukoliko je ista potrebna, za pripadajuću grupu nastavnika.*

Tabela 4. Plan i tematski program podrške za prvo polugodište – srednja škola

Razred	Septembar	Oktobar	Novembar	Decembar	Realizatori
	Tema	Tema	Tema	Tema	
1.	Vannastavni i posebni programi	Pisanje priprema po ishodima učenja	Formativno praćenje i opisno ocjenjivanje	Kognitivni procesi za sticanje različitih vrsta znanja	Timovi za podršku i Institut
2.	Vannastavni i posebni programi	Pisanje priprema po ishodima učenja	Kognitivni procesi za sticanje različitih vrsta znanja	Razvijanje ključnih kompetencija kod učenika kroz kurikulum	Timovi za podršku i Institut

Tabela 5. Plan i tematski program podrške za drugo polugodište – srednja škola

Razred	Februar	Mart	April	Maj/Juni	Realizatori
	Tema	Tema	Tema	Tema	
1.	Međupredmetno povezivanje	Razvijanje ključnih kompetencija kod učenika kroz kurikulum	Ogledno-ugledni časovi implementatora; posjete časovima i razgovori na teme primjene predmetnih kurikuluma*	Godišnje planiranje po kurikulumu	Timovi za podršku i Institut
2.	Projektna nastava	Ogledno-ugledni časovi implementatora; posjete i razgovori na teme primjene predmetnih kurikuluma*	Ogledno-ugledni časovi implementatora; posjete časovima i razgovori na teme primjene predmetnih kurikuluma*	Godišnje planiranje po kurikulumu	Timovi za podršku i Institut

* Stručni timovi pripremaju raspored ogledno-uglednih časova na koje pozivaju nastavnike implementatore koji su u mogućnosti doći u cilju razmjene ideja prilikom primjene NPP-a s definisanim ishodima učenja.

Napomene:

- *Ukoliko nastavnici istog nastavnog predmeta predaju u 1. i 2. razredu mogu da izaberu kojem timu će se priključiti.*
- *Član tima pruža kontinuiranu individualnu podršku, ukoliko je ista potrebna, za pripadajuću grupu nastavnika.*

Izmjene nastavnih planova za prva tri razreda osnovne škole koji se izvode prema Nastavnim planovima i programima s definisanim ishodima učenja

Nastavnici u svojoj svakodnevnoj praksi tematski povezuju različite nastavne predmete. Predmetni kurikulumi su koncipirani na način da se nastavni predmeti prema područjima mogu integrirati na nivou ishoda učenja. Nastavni predmeti su integrirani u tri odgojno-obrazovna područja, ishodi i indikatori su raspoređeni u toku školske godine na osnovu mjesečnih tema. Temu nastavnik može prilagoditi interesovanjima i potrebama svog odjeljenja i konteksta u kojem je škola smještena.

Od školske 2023/24. godine prvi i drugi razred osnovne škole realizirat će nastavu prema novom planu na temelju odluke Ministarstva koja je u prilogu. Treći razred prema navedenom planu primijenit će se od školske 2024/25. godine.

Slika 1. Integriranje odgojno-obrazovnih područja

Preporuke za godišnje planiranje prema nastavnim planovima i programima s definisanim ishodima učenja u osnovnim i srednjim školama

Planiranje nastave je pripremna aktivnost organiziranja nastavnog procesa, koja predviđa neophodne uslove i aktivnosti za uspješno učenje. Godišnje planiranje nastave je sažeti plan u kojem nastavnik planira i kratko opisuje raspored nastavnih tema (teme mogu biti mjesečne, ali to nije obavezno).

Osnova za godišnje planiranje nastave su Nastavni planovi i programi s definisanim ishodima učenja/predmetni kurikulumi za odgovarajući razred, kalendar školske godine i logička povezanost sadržaja tema među nastavnim predmetima za određeni razred.

Planiranje po mjesecima na početku godine je analitički plan u kojem nastavnik pažljivo odabire ishode, indikatore iz određene oblasti nastavnog predmeta. Proces planiranja implementacije predmetnog kurikuluma podrazumijeva dobro poznavanje dokumenta, poznavanje konteksta škole, učionice, učenika.

Zbog standardizacije i harmonizacije u realizaciji NPP-a s definisanim ishodima učenja stručni timovi pružit će podršku prilikom izrade godišnjeg i mjesečnih planova kako je prikazano u Tabeli 3. i Tabeli 5. u ovom uputstvu.

Osnovna škola

- U skladu s Pravilnikom o vođenju pedagoške dokumentacije i evidencije u osnovnoj školi nastavnici godišnji plan i program planiraju na početku školske godine na obrascu OŠ 11A (zbog olakšavanja rada nastavnicima obrazac u excel tabeli dostavljen je svim osnovnim školama). Finalnu verziju obrasca nastavnici šalju upravi/stručnoj službi škole. Nastavnici koji rade prema nastavnom planu i programu s definisanim ishodima učenja nisu obavezni da mjesečni plan predaju upravi/stručnoj službi škole. Izrada godišnjeg plana i programa po predmetima vrši se prema odgojno-obrazovnim područjima uz učešće svih nastavnika pojedinog područja koji predaju u istom razredu, a poželjno je da proces prati direktor i/ili stručna služba škole.

Slika 2. Godišnje planiranje (link za preuzimanje tabele za osnovnu školu: https://docs.google.com/spreadsheets/d/10s6GIQLsMIn_xkQ0GDkbnOyvthZZXey0/edit#gid=1512069782)

GODIŠNJI PROGRAM RADA PO PREDMETIMA					OŠ 11A
OSNOVNA ŠKOLA:					ŠKOLSKA GODINA:
RAZRED:					
MJESECI					
S E P T E M B A R					
PRIJEDLOG TEME MJESECA:					
NASTAVNI PREDMETI:	OBLAST/ TEMATSKA CJELINA	ISHOD	INDIKATOR	KLIJUČNI SADRŽAJ	

Srednja škola

- U skladu s Pravilnikom o vođenju pedagoške dokumentacije i evidencije u srednjoj školi i domu učenika nastavnici godišnji plan i program po predmetima planiraju na početku školske godine prema obrascu u excel tabeli koja je sastavni dio ednevnika. Izrada godišnjeg plana i programa po predmetima vrši se prema odgojno-obrazovnim područjima uz učešće nastavnog osoblja pojedinog područja koji predaju u istom razredu, a poželjno je da proces prati direktor i/ili stručna služba škole.

Izmjene pravilnika

Prateći pozitivne primjere primjene predmetnih kurikuluma u nastavi, pristupilo se izmjenama i dopunama postojećih pravilnika s ciljem unapređenja postojeće prakse. Vodeći računa o svim segmentima rada nastavnog osoblja i direktne zavisnosti od ovih akata, a sve s ciljem pravilne i potpune pripreme za novu nastavnu godinu, urađene su izmjene i dopune dva pravilnika:

- Pravilnik o izmjeni i dopuni Pravilnika o vođenju pedagoške dokumentacije i evidencije u osnovnoj školi (Službene novine Kantona Sarajevo broj: 34/23)
- Pravilnik o izmjeni i dopuni Pravilnika o vođenju pedagoške dokumentacije i evidencije u srednjoj školi i domu učenika (Službene novine Kantona Sarajevo broj: 34/23)

U nastavku uputstva priložene su odluke.

Bosnia and Herzegovina
Federation of Bosnia and Herzegovina

CANTON SARAJEVO
Ministry for Education

Broj: 11-34-21738/23
Sarajevo, 19.5.2023. godina

Na osnovu člana 70. Zakona o organizaciji organa uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine (Službene novine Federacije B I H, broj: 35/05), člana 16., stav (1), člana 25. stav (2) člana 26. stav (1) i (2) Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju u Kantonu Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj: 26/08, 21/09, 33/21, 31/22), ministrica za odgoj i obrazovanje, **d o n o s i**:

O D L U K U

O DONOŠENJU PLANA I PROGRAMA/ KURIKULUMA ZA RANI I PREDŠKOLSKI ODGOJ I OBRAZOVANJE KANTONA SARAJEVO

I

Donosi se Plan i program za rani i predškolski odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo za predškolske ustanove u skladu sa planovima i programima usklađenim sa zajedničkom jezgrom iz člana 16., stav (1), člana 25. stav (2) člana 26. stav (1) i (2) Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju u Kantonu Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj: 26/08, 21/09, 33/21, 31/22), u daljem tekstu: **Zakon.**

II

Plan i program za rani i predškolski odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo je Cjeloviti razvojni program u skladu sa članom 16., stav (1), članom 25. stav (2) članom 26. stav (1) i (2) Zakona koji prema članu (27), stav (1) Zakona osigurava povoljne uvjete za cjeloviti razvoj djeteta od 6 mjeseci do polaska u školu.

III

Za sve predškolske ustanove plan i program iz tačke I i II ove odluke će se primjenjivati od školske 2023/2024. godine.

IV

Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo će ovu Odluku, Plan i program iz tačke I i II ove odluke objaviti na službenoj internet stranici Ministarstva.

Dostaviti:

- svim predškolskim ustanovama
- Javna ustanova Institut za razvoj preeduniverzitetskog obrazovanja;
- Kantonalna uprava za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo;
- u Spis;
- a/a.

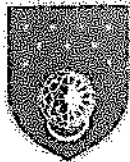

Adresa: Reisa Džemaludina Čauševića 1, 71 000 Sarajevo

Tel: + 387 (0) 33 562-128

Web: <http://mo.ks.gov.ba>, E-mail: mo@mo.ks.gov.ba

2/2

Bosnia and Herzegovina
Federation of Bosnia and Herzegovina

CANTON SARAJEVO
Ministry for Education

Broj: 11-34-18969-21/23

Sarajevo, 17.8.2023. godine

Na osnovu člana 70. Zakona o organizaciji organa uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj: 35/05), člana 24. i člana 36. Zakona o osnovnom odgoju i obrazovanju („Službene novine Kantona Sarajevo“ broj: 23/17, 33/17, 30/19, 34/20 i 33/21), ministrica za odgoj i obrazovanje d o n o s i:

O D L U K U

O DONOŠENJU NASTAVNOG PLANA I PROGRAMA ZA OSNOVNU ŠKOLU

I

Donosi se Nastavni plan i program za osnovnu školu i sastavni je dio ove Odluke.

Nastavni plan i program se donosi za sve razrede osnovne škole i sve predmete koji se izučavaju u osnovnoj školi.

II

Ova Odluka će se primjenjivati od školske 2023/2024. godine.

III

Nastavni plan i program sa definisanim ishodima učenja odnosno mjerljivim pokazateljima znanja za prvi, drugi i treći razred osnovne škole ostvaruje se na osnovu nastavnog plana prema odgojno-obrazovnim područjima u kojima su nastavni predmeti grupisani.

U prvom, drugom i trećem razredu osnovne škole odgojno-obrazovna područja su:

- a) Priroda i nauka oko nas (Matematika, Moja okolina, Informatika)
- b) Izražavanje i stvaralaštvo (Bosanski jezik i književnost, Hrvatski jezik i književnost, Srpski jezik i književnost, Engleski jezik, Društvo/Kutura/Religija i Vjeronauka)
- c) Aktivnost i stvaralaštvo (Likovna kultura, Muzička kultura i Tjelesni i zdravstveni odgoj)

IV

Tačka III će se primjenjivati za prvi i drugi razred osnovne škole od školske 2023/2024. godine, a za treći razred osnovne škole od školske 2024/25. godine.

Adresa: Reisa Džemaludina Čauševića 1, 71 000 Sarajevo
Tel: +387 (0) 33 562-128
Web: <http://mo.ks.gov.ba>, E-mail: mo@mo.ks.gov.ba

1/4

V

Za treći razred u školskoj 2023/24. godini primjenjivat će se Nastavni plan i program donesen na osnovu Odluke Ministarstva broj: 11/04-38-29984/18 od 13. 8. 2018. godine.

VI

Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo će ovu Odluku i Nastavni plan i program iz tačke I ove odluke objaviti na službenoj internet stranici Ministarstva.

Dostaviti:

- svim osnovnim školama
- Javna ustanova Institut za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja Kantona Sarajevo
- Kantonalna uprava za inspekcijske poslove Kantona Sarajevo
- a/a

Adresa: Reisa Džemaludina Čauševića 1, 71 000 Sarajevo
Tel: + 387 (0) 33 562-128
Web: <http://mo.ks.gov.ba>, E-mail: mo@mo.ks.gov.ba

2/4

NASTAVNI PLAN DEVETOGODIŠNJE OSNOVNE ŠKOLE

R. br.	OBAVEZNI NASTAVNI PREDMETI/ PODRUČJA	RAZRED I BROJ NASTAVNIH SATI SEDMIČNO								
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
1.	Bosanski jezik i književnost, Hrvatski jezik i književnost, Srpski jezik i književnost				4	4	5	4	4	4
2.	Prvi strani jezik – Engleski jezik	1	1	2	2	2	3	3	2	2
3.	Drugi strani jezik					2	1	2	2	2
4.	Matematika				4	4	4	4	4	4
5.	Moja okolina				2					
6.	Priroda i nauka oko nas (Matematika, Moja okolina, Informatika)	5	6	6						
7.	Izražavanje i stvaralaštvo (Bosanski jezik i književnost, Hrvatski jezik i književnost, Srpski jezik i književnost)	3	4	4						
8.	Aktivnost i stvaralaštvo (Likovna kultura, Muzička kultura, Tjelesni i zdravstveni odgoj)	5	5	6						
9.	Priroda					2				
10.	Društvo					1				
11.	Kultura življenja					1				
12.	Historija						1	2	2	2
13.	Geografija						2	2	1	2
14.	Biologija						1	2	2	2
15.	Hemija								2	2
16.	Fizika							1	2	2
17.	Osnovi tehnike					1				
18.	Tehnička kultura						1	1	2	1
19.	Informatika				1	1	1	1	1	1
20.	Likovna kultura				2	1	1	1	1	1
21.	Muzička kultura				2	1	1	1	1	1
22.	Tjelesni i zdravstveni odgoj				2(3)	3	2(3)	2(3)	2	2
23.	Građansko obrazovanje							1		
IZBORNI NASTAVNI PREDMETI										
24.	Vjeronauka	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Društvo/Kultura/Religija	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Zdravi životni stilovi					1	1	1	1	1
UKUPNO SATI		15	17	19	20	24	24	28	29	29
OSTALI OBLICI RADA										
Odjeljska zajednica					1	1	1	1	1	1

Adresa: Reisa Džemaludina Čauševića 1, 71 000 Sarajevo
Tel: + 387 (0) 33 562-128
Web: <http://mo.ks.gov.ba>, E-mail: mo@mo.ks.gov.ba

3/4

Obrazloženje

- Nastavnici/e razredne nastave koji/e predaju u prvom, drugom i trećem razredu osnovne škole uključujući i nastavnike/ce stranog jezika i Vjeronauke odnosno Društvo/Kultura/Religija, imaju autonomiju i mogu organizovati fleksibilno trajanje nastavnog časa unutar zadanog dnevnog vremenskog okvira kako bi ostvarili očekivane ishode učenja za taj razred.

Nastava se realizira po odgojno-obrazovnim područjima unutar kojih su raspoređeni predmeti.

- U četvrtom, šestom i sedmom razredu čas Tjelesnog i zdravstvenog odgoja naveden u zagradi se ne realizira u sastavu sedmičnog učeničkog opterećenja već se realizira kao specifičan oblik nastave, a u skladu sa Pedagoškim standardima i normativima, član 5.1.5. („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 30/18). Teoretski dio osnovnih uputstava za plivanje, skijanje i planinarenje se realizira u okviru nastave nastavnog predmeta Tjelesni i zdravstveni odgoj u skladu sa Nastavnim planom i programom/Nastavnim planom i programom sa definisanim ishodima učenja, odnosno mjerljivim pokazateljima znanja.

Adresa: Reisa Džemaludina Čauševića 1, 71 000 Sarajevo
Tel: + 387 (0) 33 562-128
Web: <http://mo.ks.gov.ba>, E-mail: mo@mo.ks.gov.ba

4/4

Bosnia and Herzegovina
Federation of Bosnia and Herzegovina

CANTON SARAJEVO
Ministry for Education

Broj: 11-34-18969-22/23

Sarajevo, 17.08.2023. godine

Na osnovu člana 70. Zakona o organizaciji organa uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj: 35/05), člana 24., stav (5) Zakona o osnovnom odgoju i obrazovanju ("Službene novine Kantona Sarajevo" broj: 23/17, 33/17, 30/19, 34/20 i 33/21), ministrica za odgoj i obrazovanje, d o n o s i:

ODLUKU
O DONOŠENJU NASTAVNOG PLANA I PROGRAMA SA DEFINISANIM ISHODIMA
UČENJA ZA OSNOVNU ŠKOLU

I

Donosi se Nastavni plan i program za osnovnu školu sa definisanim ishodima učenja, odnosno mjerljivim pokazateljima znanja koje je učenik usvojio i isti je sastavni dio ove Odluke.

Nastavni plan i program se donosi za sve razrede osnovne škole i sve predmete koji se izučavaju u osnovnoj školi.

II

Nastavni plan i program iz tačke I ove odluke će se primjenjivati od školske 2023/2024. godine i dalje i to:

- a) 1. i 2. razred osnovne škole primjenjivat će se na osnovu Odluke o donošenju nastavnog plana i programa za osnovnu školu 11-34-18969-21/23 od 17.8.2023. godine.
- b) 5. razred osnovne škole primjenjivat će se na osnovu Odluke o donošenju Nastavnog plana i programa sa definisanim ishodima učenja, odnosno mjerljivim pokazateljima znanja koje je učenik usvojio za osnovnu školu broj:11-03/02-34-33083/22 od 29. 8. 2022. godine
- c) 6. razred osnovne škole za nastavne predmete:
  1. Bosanski jezik i književnost, Hrvatski jezik i književnost, Srpski jezik i književnost
  2. Engleski jezik
  3. Njemački jezik
  4. Turski jezik
  5. Arapski jezik
  6. Italijanski jezik
  7. Francuski jezik

Adresa: Reisa Džemaludina Čauševića 1, 71 000 Sarajevo
Tel: + 387 (0) 33 562-128
Web: <http://mo.ks.gov.ba>, E-mail: mo@mo.ks.gov.ba

1/2

8. Matematika
9. Geografija
10. Historija
11. Biologija
12. Informatika
13. Tehnička kultura
14. Muzička kultura
15. Likovna kultura
16. Tjelesni i zdravstveni odgoj
17. Vjeronauka
18. Društvo/Kultura/Religija
19. Zdravi životni stilovi

d) 7. razred osnovne škole za nastavne predmete:

1. Geografija
2. Historija
3. Biologija
4. Fizika
5. Građansko obrazovanje

e) 8. razred osnovne škole za nastavne predmete:

1. Fizika
2. Hemija

f) 9. razred osnovne škole za nastavni predmet:

1. Hemija

III

Za ostale razrede, odnosno nastavne predmete koji nisu navedeni u tački II Odluke, u školskoj 2023/2024. godini primjenjivat će se Nastavni planovi i programi doneseni na osnovu Odluke Ministarstva a koji su se primjenjivali u školskoj 2022/23. godini.

IV

Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo će ovu Odluku i nastavni plan i program iz tačke I ove odluke objaviti na službenoj internet stranici Ministarstva.

Dostaviti:

- svim osnovnim školama
- Javna ustanova Institut za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja Kantona Sarajevo
- Kantonalna uprava za inspekcijske poslove
- a/a

Adresa: Reisa Džemaludina Čauševića 1, 71 000 Sarajevo
Tel: + 387 (0) 33 562-128
Web: <http://mo.ks.gov.ba>, E-mail: mo@mo.ks.gov.ba

2/2

Bosnia and Herzegovina
 Federation of Bosnia and Herzegovina

CANTON SARAJEVO
 Ministry for Education

Broj: 11-34-18969-23/23
 Sarajevo, 17.08. 2023. godine

Na osnovu člana 70. Zakona o organizaciji organa uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj: 35/05), člana 36., a u vezi sa članom 58. stav (2) i (3) Zakona o srednjem obrazovanju ("Službene novine Kantona Sarajevo" broj: 23/17, 30/19 i 33/21), ministrica za odgoj i obrazovanje, d o n o s i:

ODLUKU O DONOŠENJU NASTAVNOG PLANA I PROGRAMA ZA GIMNAZIJE

I

Donosi se Nastavni plan i program za gimnazije sa definisanim ishodima učenja, odnosno mjerljivim pokazateljima znanja koje je učenik usvojio i isti je sastavni dio ove Odluke.

Nastavni plan i program se donosi za sva izborna područja za sve razrede u gimnaziji.

II

Nastavni plan i program iz tačke I ove Odluke će se primjenjivati od školske 2023/2024. godine i to:

a) 1. razred srednje škole primjenjivat će se na osnovu Odluke o donošenju Nastavnog plana i programa za srednju školu broj: 11-04/01-34-33082/22 od 29. 8. 2022. godine.

b) 2. razred srednje škole za nastavne predmete:

1. Bosanski jezik i književnost, Hrvatski jezik i književnost, Srpski jezik i književnost
2. Engleski jezik
3. Njemački jezik
4. Turski jezik
5. Arapski jezik
6. Italijanski jezik
7. Francuski jezik
8. Matematika
9. Historija
10. Fizika

Adresa: Reisa Džemaludina Čauševića 1, 71 000 Sarajevo
 Tel: + 387 (0) 33 562-128
 Web: <http://mo.ks.gov.ba>, E-mail: mo@mo.ks.gov.ba

1/2

11. Hemija
12. Biologija
13. Geografija
14. Informatika
15. Sport
16. Vjeronauka
17. Kultura religija
18. Likovna kultura
19. Muzička kultura
20. Programiranje
21. Primjenjena informatika
22. Higijena sporta
23. Osnovi sportske pripreme

III

Za ostale razrede, odnosno nastavne predmete koji nisu navedeni u tački II Odluke, u školskoj 2023/2024. godini primjenjivat će se Nastavni planovi i programi doneseni na osnovu Odluke Ministarstva a koji su se primjenjivali u školskoj 2022/23. godine.

IV

Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo će ovu Odluku i Nastavni plan i program iz tačke I ove Odluke objaviti na službenoj internet stranici Ministarstva.

MINISTRICA

Naida Hota-Muminović

Dostaviti:

- svim gimnazijama Kantona Sarajevo
- Javna ustanova Institut za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja Kantona Sarajevo
- Kantonalna uprava za inspekcijske poslove
- a/a

Adresa: Reisa Džemaludina Čauševića 1, 71 000 Sarajevo
 Tel: + 387 (0) 33 562-128
 Web: <http://mo.ks.gov.ba>, E-mail: mo@mo.ks.gov.ba

Broj: 11-34-18969-26/23
Sarajevo, 17.08.2023. godine

Na osnovu člana 70. Zakona o organizaciji organa uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj: 35/05), člana 36., a u vezi sa članom 58., stav (4) i (5) Zakona o srednjem obrazovanju ("Službene novine Kantona Sarajevo" broj: 23/17, 30/19 i 33/21), ministrica za odgoj i obrazovanje, d o n o s i:

ODLUKU
O DONOŠENJU NASTAVNOG PLANA I PROGRAMA ZA SREDNJE ŠKOLE ZA
STRUČNO OBRAZOVANJE I OBUKU IV STEPEN

I

Donosi se Nastavni plan i program za srednje škole za stručno obrazovanje i obuku sa definisanim ishodima učenja, odnosno mjerljivim pokazateljima znanja koje je učenik usvojio za IV stepen i isti je sastavni dio ove Odluke.

Nastavni plan i program sa definisanim ishodima učenja, odnosno mjerljivim pokazateljima znanja se donosi za sva izborna područja za sve razrede u srednjim školama za stručno obrazovanje i obuku IV stepen.

II

Nastavni plan i program iz tačke I ove Odluke primjenjivat će se od školske 2023/2024. godine i dalje i to:

a) 1. razred srednje škole za stručno obrazovanje i obuku primjenjivat će se na osnovu Odluke o donošenju Nastavnog plana i programa broj:11-04/02-34-33081/22 od 29. 8. 2022. godine.

b) 2. razred srednje škole za stručno obrazovanje i obuku za nastavne predmete:

1. Bosanski jezik i književnost, Hrvatski jezik i književnost, Srpski jezik i književnost
2. Engleski jezik
3. Matematika
4. Historija
5. Fizika
6. Hemija
7. Biologija
8. Geografija
9. Informatika
10. Tjelesni i zdravstveni odgoj

11. Vjeronauka
12. Kultura religija
13. Likovna kultura
14. Muzička kultura

III

Za ostale razrede, odnosno nastavne predmete koji nisu navedeni u tački II ove Odluke, u školskoj 2023/2024. godini primjenjivat će se Nastavni planovi i programi doneseni na osnovu Odluke Ministarstva a koji su se primjenjivali u školskoj 2022/23. godini.

IV

Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo će ovu Odluku i Nastavni plan i program sa definisanim ishodima učenja, odnosno mjerljivim pokazateljima znanja iz tačke I ove Odluke objaviti na službenoj internet stranici Ministarstva.

Dostaviti:

- svim srednjim stručnim školama za osposobljavanje i obuku
- Javna ustanova Institut za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja Kantona Sarajevo
- Kantonalna uprava za inspekcijske poslove
- a/a

Adresa: Reisa Džemaludina Čauševića 1, 71 000 Sarajevo
Tel: + 387 (0) 33 562-128
Web: <http://mo.ks.gov.ba>, E-mail: mo@mo.ks.gov.ba

2/2

Bosnia and Herzegovina
Federation of Bosnia and Herzegovina

CANTON SARAJEVO
Ministry for Education

Broj: 11-34-18969-25/23
Sarajevo, 17.08.2023. godine

Na osnovu člana 70. Zakona o organizaciji organa uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj: 35/05), člana 36., a u vezi sa članom 58, stav (4) i (5) Zakona o srednjem obrazovanju ("Službene novine Kantona Sarajevo" broj: 23/17, 30/19 i 33/21), ministrica za odgoj i obrazovanje, d o n o s i:

ODLUKU
O DONOŠENJU NASTAVNOG PLANA I PROGRAMA ZA SREDNJE ŠKOLE ZA
STRUČNO OBRAZOVANJE I OBUKU III STEPEN

I

Donosi se Nastavni plan i program za srednje škole za stručno obrazovanje i obuku III stepen sa definisanim ishodima učenja, odnosno mjerljivim pokazateljima znanja koje je učenik usvojio i isti je sastavni dio ove Odluke.

II

Nastavni plan i program se donosi za sva izborna područja za sve razrede u srednjim školama za stručno obrazovanje i obuku trećeg stepena.

Nastavni plan i program iz tačke I ove Odluke će se primjenjivati od školske 2023/2024. godine i to:

a) 1. razred srednje škole za stručno obrazovanje i obuku primjenjivat će se na osnovu Odluke o donošenju nastavnog plana i programa za srednju školu broj: 11-04/02-34-33080/22 od 29. 8. 2022. godine.

b) 2. razred srednje škole za stručno obrazovanje i obuku za nastavne predmete:

1. Bosanski jezik i književnost, Hrvatski jezik i književnost, Srpski jezik i književnost
2. Engleski jezik
3. Matematika
4. Historija
5. Fizika
6. Hemija

Adresa: Reisa Džemaludina Čauševića 1, 71 000 Sarajevo
Tel: + 387 (0) 33 562-128
Web: <http://mo.ks.gov.ba>, E-mail: mo@mo.ks.gov.ba

1/2

7. Biologija
8. Geografija
9. Informatika
10. Tjelesni i zdravstveni odgoj
11. Vjeronauka
12. Kultura religija
13. Muzička kultura
14. Likovna kultura

III

Za ostale razrede, odnosno nastavne predmete koji nisu navedeni u tački II Odluke, u školskoj 2023/2024. godini primjenjivat će se Nastavni planovi i programi doneseni na osnovu Odluke Ministarstva a koji su se primjenjivali u školskoj 2022/23. godini.

IV

Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo će ovu Odluku i Nastavni plan i program iz tačke I ove Odluke objaviti na službenoj internet stranici Ministarstva.

Dostaviti:

- svim srednjim školama za srednje stručno obrazovanje i obuku
- Javna ustanova Institut za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja Kantona Sarajevo
- Kantonalna uprava za inspeksijske poslove
- a/a

Adresa: Reisa Džemaludina Čauševića 1, 71 000 Sarajevo
Tel: + 387 (0) 33 562-128
Web: <http://mo.ks.gov.ba>, E-mail: mo@mo.ks.gov.ba

2/2

Bosnia and Herzegovina
Federation of Bosnia and Herzegovina

CANTON SARAJEVO
Ministry for Education

Broj: 11-34-18969-24/23

Sarajevo, 17.08.2023. godine

Na osnovu člana 70. Zakona o organizaciji organa uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj: 35/05), člana 36. i 37., a u vezi sa članom 58. stav (2) Zakona o srednjem obrazovanju („Službene novine Kantona Sarajevo, 23/17, 30/19 i 33/21), ministrica za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo d o n o s i:

ODLUKU

o izmjeni Nastavnog plana i programa za drugi (II) razred gimnazije, izborno područje - Informacione tehnologije u dijelu koji se odnosi na naziv nastavnog predmeta Informatika

I

Donosi se izmjenjeni Nastavni plan i program/Nastavni plan i program sa definisanim ishodima učenja, odnosno mjerljivim pokazateljima znanja za drugi (II) razred gimnazije, izborno područje - Informacione tehnologije iz nastavnog predmeta Informatika, mijenja se naziv predmeta kako slijedi:

- Naziv nastavnog predmeta Informatika mijenja se i glasi Primijenjena informatika.

II

Nastavni plan i program iz tačke I će se primjenjivati u drugom (II) razredu gimnazije, izborno područje – Informacione tehnologije, od školske 2023/2024. godine.

III

Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo će ovaj dokument dostaviti gimnazijama i učiniti ga javno dostupnim dokumentom putem objave na web stranici Ministarstva za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo.

Adresa: Reisa Džemaludina Čauševića 1, 71 000 Sarajevo
Tel: + 387 (0) 33 562-128
Web: <http://mo.ks.gov.ba>, E-mail: mo@mo.ks.gov.ba

1/2

Dostaviti:

1. Gimnazijama Kantona Sarajevo
2. Kantonalnoj upravi za inspekcijske poslove – Inspektorat prosvjetne inspekcije
3. JU Institut za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja Kantona Sarajevo
4. a/a

Adresa: Reisa Džemaludina Čauševića 1, 71 000 Sarajevo
Tel: + 387 (0) 33 562-128
Web: <http://mo.ks.gov.ba>, E-mail: mo@mo.ks.gov.ba

2/2

2 / 2

Bosnia and Herzegovina
Federation of Bosnia and Herzegovina

CANTON SARAJEVO
Ministry for Education

Broj: 11-34-18969-27/23
Sarajevo, 17.08.2023. godine

Na osnovu člana 70. Zakona o organizaciji organa uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj: 35/05), člana 36., a u vezi sa članom 58., stav (4) i (5) Zakona o srednjem obrazovanju ("Službene novine Kantona Sarajevo" broj: 23/17, 30/19, i 33/21), ministrica za odgoj i obrazovanje, d o n o s i:

ODLUKU

O DONOŠENJU NASTAVNOG PLANA I PROGRAMA ZA SREDNJE ŠKOLE U KOJIMA SE NASTAVA REALIZIRA PO MODULARNOM NASTAVNOM PLANU I PROGRAMU - EU VET (EU - EVROPSKA UNIJA I VET - STRUČNO OBRAZOVANJE I OBUKA)

I

Donosi se Nastavni plan i program sa definisanim ishodima učenja, odnosno mjerljivim pokazateljima znanja za srednje škole za stručno obrazovanje i obuku u kojima se nastava realizira po modularnom Nastavnom planu i programu trećeg i četvrtog stepena i isti je sastavni dio ove Odluke.

Nastavni plan i program sa definisanim ishodima učenja, odnosno mjerljivim pokazateljima znanja se donosi za sva izborna područja za sve razrede u srednjim školama za stručno obrazovanje i obuku - III/IV stepen sa EU VET sistemom nastave.

II

Nastavni plan i program sa definisanim ishodima učenja, odnosno mjerljivim pokazateljima znanja iz tačke I ove odluke će se primjenjivati od školske 2023/2024. godine i dalje i to:

1. razred srednjih škola za stručno obrazovanje i obuku III/IV stepen, za općeobrazovne predmete:

1. Bosanski jezik i književnost, Hrvatski jezik i književnost, Srpski jezik i književnost
2. Engleski jezik
3. Matematika
4. Historija
5. Fizika
6. Hemija
7. Biologija
8. Geografija

Adresa: Reisa Džemaludina Čauševića 1, 71 000 Sarajevo
Tel: + 387 (0) 33 562-128
Web: <http://mo.ks.gov.ba>, E-mail: mo@mo.ks.gov.ba

1/2

9. Informatika
10. Tjelesni i zdravstveni odgoj
11. Vjeronauka
12. Kultura religija

III

Za ostale razrede, odnosno nastavne predmete koji nisu navedeni u tački II Odluke, u školskoj 2023/2024. godini primjenjivat će se Nastavni planovi i programi doneseni na osnovu Odluke Ministarstva, a koji su se primjenjivali u školskoj 2022/23. godini.

IV

Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo će ovu Odluku i Nastavni plan i program iz tačke I ove odluke objaviti na službenoj internet stranici Ministarstva.

MINISTRICA
Naida Hota-Muminović

Dostaviti:

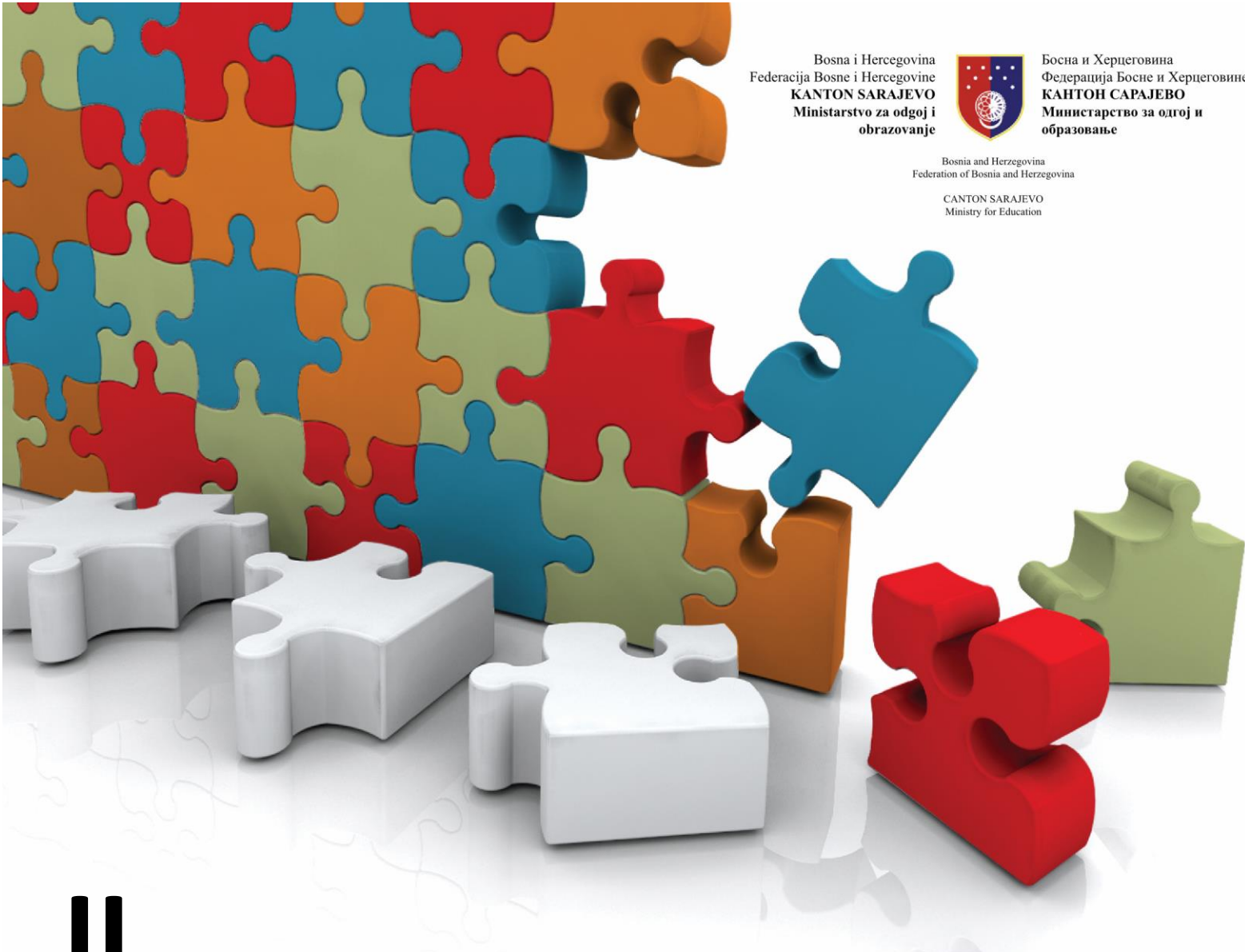
- svim srednjim stručnim školama za obrazovanje i obuku koje rade po EU-VET sistemu
- Javna ustanova Institut za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja Kantona Sarajevo
- Kantonalna uprava za inspeksijske poslove
- a/a

Adresa: Reisa Džemaludina Čauševića 1, 71 000 Sarajevo
Tel: + 387 (0) 33 562-128
Web: <http://mo.ks.gov.ba>, E-mail: mo@mo.ks.gov.ba

2/2

2 / 2

II

UPUTSTVO

O REALIZIRANJU REGISTRIRANIH VANNASTAVNIH I POSEBNIH PROGRAMA
ZA ŠKOLSKU 2023/2024. GODINU

Uputstvo koje imate pred sobom pruža smjernice i korake potrebne za uspješno provođenje vannastavnih i posebnih programa, koje kao takve u članu 3. prepoznaje *Pravilnik o organizaciji i realizaciji izleta, studijskih posjeta, ekskurzija, kampovanja/logorovanje, društveno/korisnog rada, škole u prirodi i drugih oblika odgojno obrazovnog rada u osnovnoj i srednjoj školi* („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 15/22) i *Pravilnik o organizaciji i realizaciji specifičnih oblika nastave iz predmeta tjelesni i zdravstveni odgoj u osnovnoj školi* („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 53/19 i 44/22). Registrirani vannastavni i posebni programi su ključni elementi odgojno-obrazovnog rada, namijenjeni su svoj djeci i učenicima na svim nivoima preduniverzitetskog obrazovanja u Kantonu Sarajevo i usmjereni ka postizanju mjerljivih ishoda učenja unutar datog programa, drugih vannastavnih i posebnih programa, kao i nastavnih planova i programa sa definiranim ishodima učenja.

Svrha programa jeste da pruže jednake prilike za svu djecu i učenike u otkrivanju i razvijanju njihovih karakternih snaga i vrlina, stavova, interesovanja, navika, vještina i znanja kako bi adekvatno odgovorili svim zahtjevima i izazovima s kojima se susreću i s kojima će se susretati u svijetu koji se ubrzano mijenja. U cilju primarne prevencije, vannastavnim i posebnim programima podržava se fizički, emocionalni, mentalni i socijalni rast i razvoj djece i učenika, prateći savremene tokove i dokumente kurikuluma, te ističući važnost odgojne, obrazovne, funkcionalne i praktične komponente, općih postignuća i dobrobiti djece i učenika.

Shema 1.: Razvijanje Karakternih snaga i vrlina

ULOGA I ZNAČAJ VANNASTAVNIH I POSEBNIH PROGRAMA

Shema 2.: Vannastavni i posebni programi

Na osnovu Opće metodologije o registraciji vannastavnih i posebnih programa, broj: 01-1-02-4416-7/23, od 10. 7. 2023. godine, koja je opći akt Instituta, kreiran je Katalog registriranih programa, broj: 11-34-33543-2/23, od 20. 7. 2023. godine, u kojem je predstavljen detaljan pregled programa s prilogom obrazaca svih programskih aktivnosti koje će biti implementirane u školskoj 2023/2024. godini.

Katalog registriranih programa bit će objavljen do kraja mjeseca augusta 2023. godine na web stranicama Ministarstva za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo i JU Institut za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja Kantona Sarajevo, odnosno dostupan svim odgojno-obrazovnim ustanovama na svim nivoima preduniverzitetskog obrazovanja Kantona Sarajevo.

PRIMJENA KATALOGA REGISTRIRANIH PROGRAMA NAČIN REALIZACIJE

Za realizatore programskih aktivnosti bit će kreiran adekvatan sistem kompenzacije za rad i doprinos, npr. novčana kompenzacija, pogodnosti kod napredovanja i stjecanja stručnih zvanja, prilika za stjecanje međunarodnog iskustva kroz učešće u događajima stručnog usavršavanja, dodatni dani plaćenog odsustva i slično.

Sve programske aktivnosti pratit će odgovarajući edukativni materijali.

Obrazac registriranih programa, koji je sastavni dio Kataloga, daje detaljan uvid u sve dijelove programa.

Katalog registriranih programa sadrži sljedeća poglavlja:

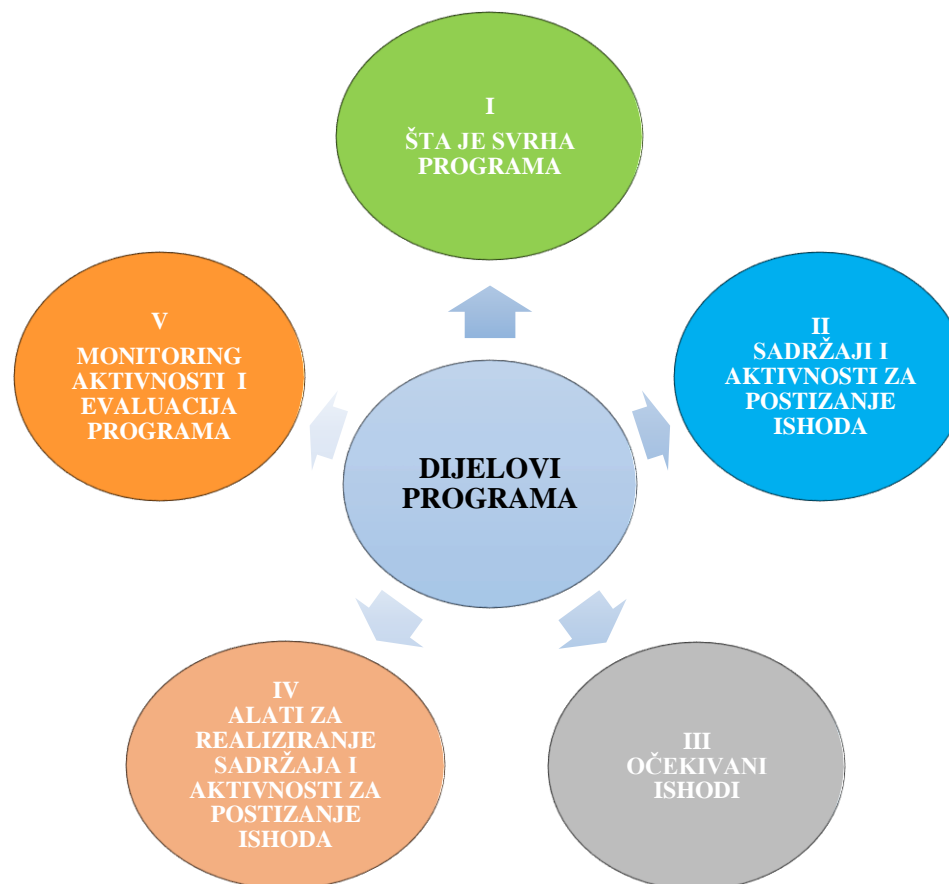
- OPIS PROGRAMA
- TABELA: PREGLED PROGRAMA
- PRILOG: PREGLED PROGRAMSKIH AKTIVNOSTI ZA 2023/2024. GODINU
- REFLEKSIJA

Katalog prepoznaje stručnu pomoć i podršku vanjskih saradnika u realiziranju određenih programskih aktivnosti.

Obim, kompleksnost i vremenska dimenzija sadržaja i zadataka prilagođena je svim učenicima u skladu sa njihovim kapacitetima, sposobnostima i interesovanjima.

Sve programske aktivnosti predviđaju i međupredmetnu i kroskurikularnu povezanost.

Svrha Kataloga registriranih programa jeste da bude podrška školama koja se ogleda u kreiranju alata, metoda i strategija za zdrave školske politike, školsko fizičko okruženje, školsko društveno okruženje, vještine učenika u pogledu zdravlja, kompetencija i povezanosti sa zajednicom.

U Katalogu registriranih vannastavnih i posebnih programa za školsku 2023/2024. godinu, uključeni su sljedeći programi:

Registrirani vannastavni i posebni programi za školsku 2023/2024. godinu uključuju sljedeće programske aktivnosti:

PREVENCIJA OVISNOSTI

- Mi rastemo i razvijamo se
- Škola plivanja
- Škola planinarstva
- Vidim, čujem, učim
- Film kao inspiracija i motivacija
- Ko zapravo pobjeđuje?
- Budi domaćin/domaćica

PREVENCIJA NASILJA

- Zajedno do povjerenja
- Anger management
- Razvoj emocionalnog rječnika
- Škola skijanja
- Blueprint (skica)
- Terapeutske priče

KULTURA SJEĆANJA

- Ko smo kroz spomenike
- Kad planine progovore
- Od rata do mira
- Sjećanje na Srebrenicu
- Naša duhovnost

EKOLOGIJA

- Čarolija vune
- Zlato livade
- Škola u prirodi
- Recikliraj me – podrži život
- Planinska hrana
- Društveno-korisno učenje

PODUZETNIŠTVO I FINANSIJSKA PISMENOST

- Fondovi budućnosti
- Slatki program malih proizvođača
- Ja investiram u zajednicu
- Kad planinar postane poduzetnik
- Živimo po mjeri

OSTANI SMIREN

- Pomaganje i hrabrost
- Prva pomoć
- Slijed koraka i donošenje odluka u kriznim situacijama

**NAČIN PROVOĐENJA NABAVKI I FINANSIRANJA
PROGRAMSKIH AKTIVNOSTI**

PROGRAM	Programske aktivnosti 2023/2024.	Ministarstvo za odgoj i obrazovanje / Institut (osigurava)	Odgojno-obrazovna ustanova (osigurava)
PREVENCIJA OVISNOSTI	Mi rastemo i razvijamo se	• Licencirani vanjski saradnici	• Nabavka Art i didaktičkog materijala • Interni ljudski resursi i prostor
	Škola plivanja	• Nabavka i finansiranje svih usluga	• Interni ljudski resursi
	Škola planinarstva	• Nabavka i finansiranje svih usluga	• Interni ljudski resursi
	Vidim, čujem, učim	• Nabavka ulaznica u pozorište	• Nabavka usluga prevoza • Interni ljudski resursi
	Film kao inspiracija i motivacija	• Licencirani vanjski saradnici	• Nabavka materijala • Interni ljudski resursi i školski prostor
	Ko zapravo pobjeđuje	• Nabavka materijala • Licencirani vanjski saradnici	• Interni ljudski resursi i školski prostor
	Budi domaćin/domaćica	/	• Nabavka materijala • Interni ljudski resursi i školski prostor
PREVENCIJA NASILJA	Zajedno do povjerenja	/	• Nabavka Art materijala • Interni ljudski resursi i školski prostor
	Anger management	/	• Nabavka Art materijala • Interni ljudski resursi i školski prostor
	Razvoj emocionalnog rječnika	/	• Nabavka Art materijal • Interni ljudski resursi i školski prostor
	Škola skijanja	• Nabavka i finansiranje svih usluga	• Interni ljudski resursi
	Blueprint (skica)	• Licencirani vanjski saradnici	• Nabavka materijala • Interni ljudski resursi i školski prostor
	Terapeutske priče	• Nabavka materijala • Licencirani vanjski saradnici	• Interni ljudski resursi i školski prostor
KULTURA SJEĆANJA	Ko smo kroz spomenike	• Nabavka materijala • Licencirani vanjski saradnici	• Interni ljudski resursi i školski prostor
	Kad planine progovore	• Nabavka i finansiranje svih usluga u sklopu „Škole planinarstva“ iz programa Prevencija ovisnosti	• Interni ljudski resursi
	Od rata do mira	• Nabavka i finansiranje svih usluga • Licencirani vanjski saradnici	• Interni ljudski resursi
	Sjećanje na Srebrenicu	• Nabavka i finansiranje svih usluga	• Interni ljudski resursi
	Naša duhovnost	/	• Nabavka usluga prevoza • Interni ljudski resursi
EKOLOGIJA	Čarolija vune	/	• Nabavka materijala • Interni ljudski resursi i prostor
	Zlato livade	/	• Nabavka Art materijala • Interni ljudski resursi i školski prostor
	Škola u prirodi	• MOO osigurava sredstva finansiranja	• Nabavka usluga prevoza i smještaja • Interni ljudski resursi
	Recikliraj me – podrži život	• Nabavka materijala • Licencirani vanjski saradnici	• Interni ljudski resursi i školski prostor
	Planinska hrana	• Nabavka i finansiranje svih usluga u sklopu studijske posjete „Od rata do mira“ iz Programa Kultura sjećanja	• Interni ljudski resursi • Interni ljudski resursi
	Društveno-korisno učenje	/	• Nabavke usluga prevoza i materijala • Interni ljudski resursi
PODUZETNIŠTVO I FINANSIJSKA PISMENOST	Fondovi budućnosti	/	• Nabavka Art materijala • Interni ljudski resursi i školski prostor
	Slatki program malih proizvođača	/	• Nabavka Art materijala, usluga prevoza i usluge štamparije • Interni ljudski resursi i školski prostor
	Ja investiram u zajednicu	/	• Nabavka materijala i usluga • Interni ljudski resursi i školski prostor
	Kad planinar postane poduzetnik	/	• Nabavka programa za dizajn, obradu fotografija i video zapisa • Interni ljudski resursi i školski prostor
	Živimo po mjeri	• Nabavka materijala • Licencirani vanjski saradnici	• Interni ljudski resursi i školski prostor
OSTANI SMIREN	Pomaganje i hrabrost	/	• Nabavka materijala • Interni ljudski resursi i školski prostor
	Prva pomoć	• Nabavka i finansiranje svih usluga u sklopu „Škole skijanja“ iz programa Prevencija nasilja	• Interni ljudski resursi
	Slijed koraka i donošenje odluka u kriznim situacijama	• Nabavka materijala • Licencirani vanjski saradnici	• Interni ljudski resursi i školski prostor

Ovaj dokument upućuje na Katalog registriranih programa koji je putokaz za sve ono što je potrebno obuhvatiti svojim radom kroz redovnu nastavu, slobodne aktivnosti učenika, časove odjeljenske zajednice i slično.

U Katalogu registriranih programa, broj: 11-34-33543-2/23, od 20. 7. 2023. godine, koji će biti objavljen na web stranici Ministarstva za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo (dio školska 2023/2024. godina) kao i na stranici Instituta, detaljno su prikazani svi važni organizacijski aspekti svake od 32 programske aktivnosti.

Širok spektar aktivnosti, kako je vidljivo iz Kataloga, podrazumijeva realiziranje kroz: **pohode, posjete, radionice, projekte, projekcije, tehnike, studijske posjete, obilaske, akcije, simulacije vježbi i slično.**

Kreiranjem omjera **obaveznosti** u realizaciji registriranih programa iz Kataloga i **fakultativnosti** u realizaciji drugih aktivnosti i programa postiže se kvalitetan okvir za standardizaciju s jedne strane, ali i za prepoznavanje specifičnih potreba školske zajednice s druge strane. Na taj način bit će olakšano planiranje za sve odgojno obrazovne ustanove u realizaciji fakultativnih programa.

Ukoliko realizatori programskih aktivnosti budu kreativniji i osmisle ih na zanimljiviji i drukčiji način ili nekim drugim redoslijedom, dok god on ispunjava kriterije koji su postavljeni u Katalogu, to neće umanjiti značaj realizacije programskih aktivnosti.

Sretno!

UPUTSTVO ZA ŠKOLE

VANNASTAVNI I POSEBNI
PROGRAMI

III

UPUTSTVO

O OBILJEŽAVANJU GODIŠNJICA MASOVNIH STRADANJA GRAĐANA SARAJEVA 1992.-1995.
ZA ŠKOLSKU 2023/2024. GODINU

Uputstvo koje imate pred sobom pruža smjernice i korake potrebne za uspješno provođenje aktivnosti *Obilježavanje masovnih stradanja građana Sarajeva 1992.-1995. godine*. Navedene aktivnosti utvrđene su Odlukom o donošenju školskog kalendara za školsku 2023/2024. godinu, broj: 11-34-30322/23, od 30. 6. 2023. godine i prilogom školskog kalendara za 2023/2024. godinu, broj: 11-34-30322-1/23, od 30. 6. 2023. godine, u kojem je definirano sljedeće:

“Ove godine sastavni dio školskog kalendara jeste pregled *Obilježavanja godišnjica masovnih stradanja građana Sarajeva 1992.-1995.* s ciljem njegovanja kulture sjećanja i pamćenja. Navedene godišnjice masovnih stradanja dio su zvaničnog protokola Kantona Sarajevo kojima se prisjećamo civilnih žrtava u opkoljenom Sarajevu. Smatramo da je važno da na buduće generacije prenosimo istinu o gradu pod opsadom, učeći ih šta da pamte i kako da pamte, kako se zlo nikada ne bi ponovilo.”

Prilog školskom kalendaru za školsku 2023/2024. godinu upućuje na Listu odabranih škola koje se obavezuju da tokom školske 2023/2024. godine prisustvuju događajima obilježavanja u skladu s rasporedom. Lista škola mijenjat će se svake godine kako bi sve škole imale priliku da prisustvuju događajima *Obilježavanja godišnjica masovnih stradanja građana Sarajeva 1992.-1995.* Škole koje nisu na listi a žele da prisustvuju na nekom od navedenih događaja mogu učiniti isto u skladu sa svojim mogućnostima, što su u obavezi najaviti Institutu najmanje sedam dana prije datuma obilježavanja na mail: info@irpo.ba

JU Institut za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja Kantona Sarajevo pripremit će edukativne materijale za sve navedene lokacije kako biste prije posjete mjestima masovnih stradanja mogli upoznati učenike o osnovnim podacima vezanim za svaki od navedenih događaja. Edukativni materijali bit će objavljeni na web stranici Instituta do kraja mjeseca augusta 2023. godine.

**RASPORED OBILJEŽAVANJA GODIŠNJICA MASOVNIH STRADANJA
GRAĐANA SARAJEVA 1992.-1995.**

**LISTA ODABRANIH ŠKOLA
ZA ŠKOLSKU 2023/2024. GODINU**

R. br.	ŠKOLA	Razredi (prijedlog)	R. br.	LOKACIJA	DATUM	VRIJEME
1. 2.	JU OŠ "Umihana Čuvidina" JU Srednja elektrotehnička škola	VIII IV	1.	Mjesno groblje Boljakov Potok (dženaza Fatime Jusić)	28. 9. 2023.	10:00 h
3. 4.	JU OŠ "Fatima Gunić" JU Peta gimnazija	V IV	2.	Alipašino Polje – Osnovna škola "Fatima Gunić"	9. 11. 2023.	10:55 h
5. 6.	JU OŠ "Mehmedalija Mak Dizdar" JU Srednja elektrotehnička škola	VII II	3.	Ul. Žrtava fašizma 12 i Ulica Ilije Engela 5	10. 11. 2023.	10:00 h
7. 8.	JU OŠ "Safvet-beg Bašagić" JU Srednja škola poljoprivrede, prehrane, veterine i uslužnih djelatnosti	IX IV	4.	Most Drvenija (Ul. Dobrovoljačka 47)	29. 11. 2023.	10:00 h
9. 10.	JU OŠ "Safvet-beg Bašagić" JU Srednja škola poljoprivrede, prehrane, veterine i uslužnih djelatnosti	IV II	5.	Most Drvenija (kod škole)	14. 12. 2023.	10:00 h
11. 12.	JU OŠ "Edhem Mulabdić" JU Srednja ugostiteljsko-turistička škola	III II	6.	Isevića sokak (red za vodu) kod Pivare	15. 1. 2024.	10:00 h
13. 14.	JU OŠ "Meša Selimović" JU Srednja elektrotehnička škola	III III	7.	Alipašino Polje (sankanje)	22. 1. 2024.	10:00 h
15. 16.	JU OŠ "Camil Sijarić" JU Gimnazija Dobrinja	VII II	8.	Dobrinja (tri granate)	4. 2. 2024.	10:00 h
17. 18.	JU Osnovna muzička škola "Mladen Pozajić" JU Prva bošnjačka gimnazija	VI IV	9.	Pijaca Markale – Dan sjećanja	5. 2. 2024.	10:30 h Komemorativna sjednica u Narodnom pozorištu Sarajevo 11:30 h Pijaca Markale
19. 20. 21. 22.	JU OŠ "Vladislav Skarić" JU OŠ "Silvije Strahimir Kranjčević" JU Gimnazija Obala JU Srednja medicinska škola – Bjelave	VI VI III IV	10.	Dan sjećanja na ubijenu djecu u opkoljenom Sarajevu Lokacija definirana Programom obilježavanja Dana Kantona Sarajevo	5. 5. 2024.	11:00 h
23. 24.	JU Osmo osnovna škola "Amer Ćenanović" JU Četvrta gimnazija	VII III	11.	DB Butmir	7. 5. 2024.	10:00 h
25. 26.	JU OŠ "Safvet-beg Bašagić" JU Srednja škola primijenjenih umjetnosti	V II	12.	Ulica Ferhadija (red za hljeb)	27. 5. 2024.	10:00 h
27. 28.	JU OŠ "Mula Mustafa Bašeskija" JU Srednja škola za tekstil, kožu i dizajn	VIII IV	13.	Groblje Budakovići (tokom dženaze)	12. 6. 2024.	10:00 h

29. 30.	JU OŠ "Skender Kulenović" JU Peta gimnazija	IV III	14.	Dobrinja, Osnovna škola "Skender Kulenović"	18. 6. 2024.	10:00 h
31. 32.	JU OŠ "Edhem Mulabdić" JU Srednja ugostiteljsko-turistička škola	V III	15.	MZ Bistrik, Ulica Bakarevića kod broja 5	26. 6. 2024.	10:00 h
33. 34.	JU OŠ "Osman Nuri Hadžić" JU Gimnazija Dobrinja	IV III	16.	Dobrinja (red za vodu) Ulica Hakije Turajlića do br. 37	12. 7. 2024.	10:00 h
35. 36.	JU OŠ "Hilmi ef. Šarić" JU Srednjoškolski centar "Hadžići"	VIII IV	17.	Hadžići, Tarčin (kod škole)	17. 7. 2024.	10:00 h
37. 38.	JU OŠ "Hamdija Kreševljaković" JU Srednja škola za tekstil, kožu i dizajn	VI III	18.	Daira (red za vodu)	23. 8. 2024.	10:00 h
39. 40.	JU OŠ "Safvet-beg Bašagić" JU Srednja muzička škola	IX II	19.	Ulaz u Gradsku tržnicu	28. 8. 2024.	11:00 h
41. 42.	JU OŠ "Džemaludin Čaušević" JU Srednja elektrotehnička škola	IX II	20.	Alipašino Polje (pijaca)	30. 8. 2024.	10:00 h

OPĆE NAPOMENE:

Važno je da se godišnjice masovnih stradanja građana Sarajeva od 1992. do 1995. obilježavaju s poštovanjem prema žrtvama i njihovim porodicama. Pri planiranju i vođenju učenika na navedena obilježavanja potrebno je voditi računa o osjetljivosti teme i prilagoditi aktivnosti uzrastu učenika kako bi im se omogućilo razumijevanje historijskih događaja na prikladan način. Evo nekoliko uputa za škole:

1. Priprema prije obilježavanja:
  - Osigurajte da su nastavnici koji će pratiti učenike na obilježavanju informirani i educirani o historiji i događajima vezanim uz Sarajevo od 1992. do 1995. godine.
  - Provjerite s roditeljima i starateljima učenika da su svjesni prirode obilježavanja te da su dali odobrenje za učešće učenika.
2. Uzrast i prilagođeni sadržaji:
  - Škole trebaju razmotriti predloženi uzrast učenika ili odabrati drugi u skladu s vlastitom procjenom, a zvanični protokol Kantona Sarajevo osigurat će da sadržaji obilježavanja budu prilagođeni prema razumijevanju učenika.
  - Učenici trebaju biti dovoljno zreli da razumiju ozbiljnost i osjetljivost teme.
3. Poštovanje žrtava:
  - Obilježavanje treba da bude usmjereno prema poštovanju žrtava i njihovih porodica.
  - Potaknite učenike na poštovanje tišine i dostojanstva na mjestima sjećanja.
4. Edukacija o historijskom kontekstu:
  - Prije odlaska na obilježavanje osigurajte da učenici imaju barem osnovno razumijevanje historijskog konteksta i događaja koji se obilježavaju. Institut za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja Kantona Sarajevo uz podršku Ministarstva za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo dostavit će svim školama edukativne materijale o navedenim događajima.

- Možete organizirati predavanja, projekcije filmova ili razgovore kako biste pomogli učenicima da steknu bolje razumijevanje.
5. Osiguranje psihološke podrške:
    - Budite osjetljivi na emotivne reakcije učenika tokom obilježavanja. Osigurajte psihološku podršku i razgovor za one koji to trebaju nakon povratka u školu.
  6. Poštivanje lokalnih običaja i pravila:
    - S obzirom na to da *Obilježavanja* uključuju posjetu mjestima sjećanja, provjerite postoje li posebna pravila ponašanja i poštuju ih.
  7. Poštivanje privatnosti:
    - Potaknite učenike da budu pažljivi i poštuju privatnost ostalih posjetitelja ili učesnika obilježavanja.
  8. Završetak obilježavanja:
    - Nakon povratka u školu, organizirajte vrijeme za refleksiju i razgovor o obilježavanju kako biste omogućili učenicima da podijele svoje osjećaje i razmišljanja.
  9. Prilika za učenje:
    - Iskoristite ovu priliku za učenje o važnosti mira, razumijevanja, suosjećanja i poštivanja različitosti.
    - Ove smjernice trebaju pomoći u osiguranju da obilježavanje godišnjica masovnih stradanja građana Sarajeva od 1992. do 1995. bude odgovorno i sa suosjećanjem prema žrtvama. Važno je da učenici steknu dublje razumijevanje historijskih događaja, ali i da se osigura da se obilježavanje odvija s poštovanjem prema prošlim tragičnim događajima i prema onima koji su preživjeli.
  10. Promjena satnice:
    - Ukoliko dođe do promjene satnice obilježavanja, Institut će o tome blagovremeno obavijestiti sve škole.

IV

UPUTSTVO

O ORGANIZIRANJU I PROVOĐENJU TAKMIČENJA IZ NASTAVNIH PREDMETA/OBLASTI NA
OPĆINSKOM I KANTONALNOM NIVOU ZA ŠKOLSKU 2023/2024. GODINU

Svestrani pristup obrazovanju od ključne je važnosti, a takmičenja iz različitih nastavnih predmeta/oblasti predstavljaju izvrsnu priliku da podstaknemo i nagradimo izuzetne talente i trud naših učenika i nastavnika. U cilju pravovremenog planiranja dodatne nastave i sekcija koje će omogućiti učenicima pripremu za takmičenja, na sve osnovne i srednje škole u Kantonu Sarajevo upućena je Odluka Ministarstva za odgoj i obrazovanje o donošenju školskog kalendara za školsku 2023/2024. godinu, broj: 11-34-30322/23, od 30. 6. 2023. godine s prilogom školskog kalendara za 2023/2024. godinu, broj: 11-34-30322-1/23, od 30. 6. 2023. godine.

U narednoj školskoj godini predviđeno je takmičenje iz 27 nastavnih predmeta/oblasti, od čega posebno ističemo takmičenje iz nastavnog predmeta Hemija za učenike devetog razreda osnovne škole i učenike drugog razreda gimnazije. Ovo je posebno značajno jer hemija prvi put ulazi u Kalendar takmičenja, a da bi se sveobuhvatno pripremili i upoznali sa svim elementima ovog takmičenja, predviđen je sastanak nastavnika hemije koji će se održati u mjesecu oktobru 2023. godine. Pored toga, najavljeno je i takmičenje iz nastavnog predmeta Engleski jezik za učenike trećeg razreda srednjih škola.

Kako bismo osigurali pravovremenu organizaciju, zvanični Kalendar takmičenja nastavnih predmeta/oblasti za školsku 2023/2024. godinu, koji se sastoji od različitih takmičenja, bit će upućen školama najkasnije do 31. 12. 2023. godine. Uz ovaj Kalendar, školama će biti dostavljeno i generalno Uputstvo o organizaciji i provođenju takmičenja za općinski i kantonalni nivo sa svim pratećim elementima, kako bismo zajedno osigurali da takmičenja budu provedena na najvišem nivou.

U želji da ovogodišnja takmičenja budu još uspješnija i da pruže priliku našim učenicima da pokažu svoja interesiranja, navike, vještine i širinu znanja, Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo i Javna ustanova Institut za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja Kantona Sarajevo pružat će i dalje podršku i resurse kako bi takmičenja bila još bolje organizirana i inspirativnija za sve učesnike.

OPĆE NAPOMENE:

Upute školama o organiziranju i provođenju takmičenja na općinskom i kantonalnom nivou za školsku 2023/2024. godinu mogu biti ključne za uspješno provođenje ovih događaja. Kroz sistematičan pristup, motivaciju i rad s učenicima škole mogu pridonijeti tome da učenici budu spremniji i uspješniji na takmičenjima. U prilogu su koraci koje možete poduzeti kako biste mogli uspješno planirati takmičenja:

1. *Informirajte se o takmičenjima:*

- Prvi korak jeste da škola sazna sve informacije o različitim takmičenjima koja su u organizaciji Ministarstva za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo i JU Institut za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja Kantona Sarajevo.
- Analizirajte pravila, uvjete, datume i vrste takmičenja kako biste znali šta očekivati.

2. *Identificirajte potencijalne kandidate:*

- Razgovarajte s nastavnicima i procijenite koje bi učenike moglo zanimati i koji imaju potencijala za sudjelovanje u takmičenjima. Uzmite u obzir i njihov interes i sposobnosti.

3. *Razvijajte interdisciplinarni pristup:*

- Ojačajte saradnju između različitih nastavnih predmeta/oblasti kako biste potaknuli integriran pristup učenju i rješavanju problema koji se pojavljuju na takmičenjima.

4. *Organizirajte radionice i seminare:*

- Organizirajte radionice/sekcije za učenike koji se bave temama i vještinama relevantnim za takmičenje. To može uključivati rješavanje problema, rad na projektima, poboljšanje komunikacijskih vještina itd.

5. *Izdvojite vrijeme za vježbu:*

- Učenici će morati posvetiti vrijeme vježbi i pripremama izvan redovnog nastavnog rasporeda. Osigurajte da imaju pristup materijalima, resursima i prostoru za vježbu.

6. *Potaknite timski rad:*

- Ohrabrite timski rad među učenicima koji se pripremaju za isto takmičenje. Timski rad može poboljšati saradnju, kreativnost i rješavanje problema.

7. *Angažirajte mentore:*

- Angažirajte mentore koji mogu pružiti stručno znanje i savjete učenicima. Mentori mogu biti nastavnici, drugi stručnjaci iz oblasti ili bivši učesnici takmičenja.

8. *Provodite simulacije takmičenja:*

- Organizirajte simulacije takmičenja kako biste učenicima omogućili da iskuse stvarne uvjete i pritisak koji mogu očekivati na stvarnom takmičenju.

9. *Pratite napredak i pružite povratne informacije:*

- Redovno pratite učenika i pružajte im povratne informacije o njihovim vještinama i napretku. To će im pomoći da prepoznaju svoje snage i slabosti i napreduju u pripremama.

10. *Podržite i ohrabrite:*

- Važno je pružiti podršku i ohrabrenje učenicima tokom cijelog procesa pripreme. Potičite ih da se suoče s izazovima i vjeruju u njihov potencijal.

PRILOG: Nastavni predmeti/oblasti za Kalendar takmičenja koje su u organizaciji Ministarstva za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo i Javne ustanove Institut za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja Kantona Sarajevo za školsku 2023/2024. godinu

R. br.	Takmičenja i smotre u organizaciji Ministarstva za odgoj i obrazovanje	NIVOI TAKMIČENJA			
		OPĆINSKI		KANTONALNI	
		Osnovna škola	Srednja škola	Osnovna škola	Srednja škola
1.	Bosanski jezik i književnost, Hrvatski jezik i književnost, Srpski jezik i književnost	-	-	Test (gramatika i književnost) VII i VIII razred	Srednje stručne škole II i III razred (gramatika i književnost) Gimnazije II i III razred (gramatika i književnost)
2.	Razredna nastava Bosanski jezik i književnost, Hrvatski jezik i književnost, Srpski jezik i književnost	-	-	(literarni rad na zadanu temu) III, IV i V razred	-
3.	Engleski jezik (prvi strani jezik)	-	-	IX razred	Kategorija: III razred gimnazije IV razred gimnazije Kategorija: III razred srednje škole za stručno obr. i obuku IV razred srednje škole za stručno obr. i obuku
4.	Engleski jezik (prvi strani jezik – nastava se izvodi na engl. jeziku)	-	-	IX razred	IV razred
5.	Njemački jezik (drugi strani jezik)	-	-	IX razred	I, II i III razred

6.	Francuski jezik (<i>drugi strani jezik</i>)	-	-	-	III razred (<i>drugi strani jezik</i>) III razred (<i>treći strani jezik</i>)
7.	Turski jezik (<i>drugi strani jezik</i>)	-	-	<i>VII, VIII i IX razred</i>	-
8.	Matematika	<i>VI, VII, VIII i IX razred</i>		<i>VI, VII, VIII i IX razred</i>	<i>I - IV razred (sve srednje škole Kantona Sarajevo)</i>
9.	Fizika	<i>VIII i IX razredi</i>	-	<i>VIII i IX razredi</i>	<i>I - IV razred grupe A1, B, A3 i C (sve srednje škole Kantona Sarajevo)</i>
10.	Informatika	<i>I - IX razred (jedno takmičenje za sve razrede)</i>	-	<i>I - IX razred (jedno takmičenje za sve razrede)</i>	<i>I - IV razred (sve srednje škole Kantona Sarajevo)</i>
11.	Hemija	-	-	<i>IX razred</i>	<i>II razred gimnazije</i>
12.	Tehnička kultura	<i>V - IX razred</i>	-	<i>V - IX razred</i>	-
13.	Geografija/Zemljopis	<i>IX razred</i>	-	<i>IX razred</i>	<i>I, II (sve srednje škole Kantona Sarajevo) III i IV razred gimnazije</i>
14.	Vjeronauka	-	-	<i>VIII i IX razred</i>	<i>I razred (sve srednje škole Kantona Sarajevo)</i>

15.	Sport / Šport	<i>Odbojka - ekipa (M) – učenici od VI do IX razreda, Odbojka - ekipa (D) od VI do IX razreda</i>	-	<i>Odbojka - ekipa (M) – učenici od VI do IX razred, Odbojka - ekipa (D) od VI do IX razreda</i>	<i>Odbojka - ekipa (M) od I do IV razreda sve srednje škole, Odbojka - ekipa (D) od I do IV razreda sve srednje</i>
16.	Revija kulturno-umjetničkog stvaralaštva učenika osnovnih i srednjih škola Kantona Sarajevo	<i>Osnovne škole Hor uz pratnju</i>	<i>Srednje škole Hor uz pratnju</i>	<i>Osnovne škole Hor uz pratnju</i>	<i>Srednje škole Hor uz pratnju</i>
17.	Likovna kultura Mladi voljenom gradu (<i>likovni radovi srednje škole</i>)	-	-	-	<i>I–IV razred</i>
18.	Revija kulturno-umjetničkog stvaralaštva djece predškolskih ustanova	-	-	PU I JU „DJECA SARAJEVA“	
19.	Debatne parlaonice	-	-	-	<i>I–IV razredi</i>
20.	Šah	-	-	<i>1. grupa I – III razred 2. grupa IV do VI razred 3. grupa VII do IX razred M i Ž grupe odvojeno</i>	<i>I, II, III i IV razred (sve srednje škole Kantona Sarajevo) M i Ž grupe odvojeno</i>
21.	Liga pregovaranja	-	-	-	<i>3. razred gimnazije</i>
22.	Science – STEM	-	-	-	<i>I, II i III razred gimnazije</i>
23.	Osnovne muzičke škole i Srednja muzička škola	-	-	I-VI (Osnovne muzičke škole) I-IV (Srednja muzička škola)	

24.	Bošnjačka zajednica kulture <i>Preporod</i>	-	-	<i>Konkurs za literarne i likovne radove za učenice/djecu osnovnih/ predškolskih ustanova u saradnji sa BZK „Preporod“</i>	
25.	Historija BiH	<i>VII razred</i>	-	<i>VII razred</i>	-
26.	Robotika	<i>VII razred</i>	-	<i>VII razred</i>	-
27.	Građansko obrazovanje/Demokratija ljudskih prava „Projekat građanin“ takmičenja	-	-	<i>VII razred</i>	<i>III razred (sve srednje škole Kantona Sarajevo)</i>

PRILOG

Dopuna Godišnjeg programa rada za školsku 2023/2024. godinu

Godišnji program rada za školsku 2023/2024. godinu – Odjeljska zajednica - planirati realizaciju sadržaja kako slijedi:

<p style="text-align: center;">OSNOVNA ŠKOLA</p> <p style="text-align: center;">Razredna nastava - u okviru nastavnih predmeta nastavnic razredne nastave, uz podršku stručnih saradnika će realizirati:</p>	Nastavne teme/jedinice	Vremenski okvir	Razred
	„Sigurnost učenika u digitalnom okruženju“	1 nastavni čas septembar 2023. godine 1 nastavni čas februar 2024. godine	I - V razreda u saradnji sa MUP KS- Uprave policije
	„Dijete u saobraćaju“	1 nastavni čas septembar 2023. godine	I i II razred u saradnji sa MUP KS- Uprava policije
	„Jačanje vještina emocionalne inteligencije“- Empatija	3 nastavna časa u toku školske 2023/2024. godine	I - V razreda
	„Jačanje karakternih snaga i vrlina učenika“	2 nastavna časa u prvom polugodištu školske 2023/2024. godine 2 nastavna časa u drugom polugodištu školske 2023/2024. godine	I - V razreda
	„Sigurna škola - nulta stopa tolerancije na nasilje (prevencija različitih oblika nasilja)“	2 nastavna časa u prvom polugodištu školske 2023/2024. godine 2 nastavna časa u drugom polugodištu školske 2023/2024. godine	I - V razreda
	„Zaštita psihofizičkog zdravlja učenika, poticanje dobrobiti učenika, razvoj rezilijentnosti i razvoj pozitivne slike o sebi u funkciji mentalnog zdravlja učenika“	2 nastavna časa u toku prvog polugodišta školske 2023/2024. godine 2 nastavna časa u toku drugog polugodišta školske 2023/2024. godine	I - V razreda
	„Stručna služba u funkciji zadovoljenja dječijih potreba“- (promjena učeničke percepcije stručnih saradnika - učenici trebaju znati gdje, kada, kako i kome se obratiti u slučaju potrebe učenici trebaju znati da će dobiti traženu podršku i pomoć od stručnih saradnika. Učenici trebaju znati da u stručnu službu dolaze u slučaju bilo kakvih dilema, potreba za savjetovanjem, podrškom, a ne isključivo kada imaju neki problem.	1 nastavni čas septembar 2023. godine	I - V razreda
	„Dan borbe protiv vršnjačkog nasilja u Kantonu Sarajevo“	1 nastavni čas 6. februar 2024. godine	I - V razreda
	„Dan ružičastih majica- prevencija nasilja“	1 nastavni čas zadnja srijeda u mjesecu februaru 2024. godine	I - V razreda
	„Ponašanje/postupanje u kriznim događajima koji mogu ugroziti život i zdravlje- krizni, iznenadni događaji“	2 nastavna časa u toku školske 2023/2024. godine.	I-V razreda u skladu sa Instrukcijom Ministarstva

	Nastavne teme/jedinice	Vremenski okvir	Razred
OSNOVNA ŠKOLA Predmetna nastava – Odjeljska zajednica	„Sigurnost učenika u digitalnom okruženju“	2 nastavna časa septembar 2023. godine 1 nastavni čas februaru 2024. godine	VI - IX razreda u saradnji sa MUP KS- Uprava policije
	Prevenција maloljetničke delinkvencije – „Lopov uvijek bude otkriven“	1 nastavni čas u toku školske 2023/2024. godine- u saradnji sa policijskim službenicima	Učenici VI razreda u saradnji sa MUP KS- „Uprava policije“
	„Stručna služba u funkciji zadovoljenja dječijih potreba“- (promjena učeničke percepcije stručnih saradnika - učenici trebaju znati gdje, kada, kako i kome se obratiti u slučaju potrebe učenici trebaju znati da će dobiti traženu podršku i pomoć od stručnih saradnika. Učenici trebaju znati da u stručnu službu dolaze u slučaju bilo kakvih dilema, potreba za savjetovanjem, a ne isključivo kada imaju neki problem.	1 nastavni čas septembar 2023. godine	VI- IX razreda
	„Sigurna škola - nulta stopa tolerancije na nasilje (prevencija različitih oblika nasilja)“	2 nastavna časa u prvom polugodištu školske 2023/2024. godine 2 nastavna časa u drugom polugodištu školske 2023/2024. godine	VI - IX razreda
	„Zaštita psihofizičkog zdravlja učenika, poticanje dobrobiti učenika, razvoj rezilijentnosti i razvoj pozitivne slike o sebi u funkciji mentalnog zdravlja učenika“	2 nastavna časa u toku prvog polugodišta školske 2023/2024. godine 3 nastavna časa u toku drugog polugodišta školske 2023/2024. godin	VI - IX razreda
	„Prevenција trgovine ljudima“	2 nastavna časa u toku školske 2023/2024. godine	VI - IX razreda u saradnji sa MUP KS- Uprava policije
	„Dan borbe protiv vršnjačkog nasilja u Kantonu Sarajevo“	1 nastavni čas 6. februar 2024. godine	VI - IX razreda
	„Dan ružičastih majica - prevencija nasilja“	1 nastavni čas zadnja srijeda u mjesecu februaru 2024. godine	VI - IX razreda
	„Stop upotrebi psihoaktivnih supstanci“	2 nastavna časa u toku 2024. godine	IX razred u saradnji sa MUP KS- Uprava policije
„Kako se nositi sa strahom od ocjenjivanja (ispitna anksioznost)“	2 nastavna časa u toku školske 2023/2024. godine	VI- IX razred	
„Ponašanje/postupanje u kriznim događajima koji mogu ugroziti život i zdravlje- krizni, iznenadni događaji“	2 nastavna časa u toku školske 2023/2024. godine.	VI- IX razred	

		Nastavne teme/jedinice	Vremenski okvir	Razred
		SREDNJA ŠKOLA Odjeljska zajednica		„Sigurnost učenika u digitalnom okruženju“
	„Stručna služba u funkciji zadovoljenja dječijih potreba“- (promjena učeničke percepcije stručnih saradnika - učenici trebaju znati gdje, kada, kako i kome se obratiti u slučaju potrebe učenici trebaju znati da će dobiti traženu podršku i pomoć od stručnih saradnika. Učenici trebaju znati da u stručnu službu dolaze u slučaju bilo kakvih dilema, potreba za savjetovanjem, a ne isključivo kada imaju neki problem.		1 nastavni čas u septembru 2023. godine	I - IV razreda
	„Sigurna škola - nulta stopa tolerancije na nasilje (prevencija različitih oblika nasilja)“		2 nastavna časa u prvom polugodištu školske 2023/2024. godine 2 nastavna časa u drugom polugodištu školske 2023/2024. godine	I - IV razreda
	„Zaštita psihofizičkog zdravlja učenika, poticanje dobrobiti učenika, razvoj rezilijentnosti i razvoj pozitivne slike o sebi u funkciji mentalnog zdravlja učenika“		2 nastavna časa u toku prvog polugodišta školske 2023/2024. godine 3 nastavna časa u toku drugog polugodišta školske 2023/2024. godine	I - IV razreda
	„Prevencija trgovine ljudima“		3 nastavna časa u toku školske 2023/2024. godine	I - IV razreda
	„Oružje ne štiti, oružje ubija“		1 nastavni čas u toku školske 2023/2024. godine – čas se realizira sa policijskim službenicima	Završni razredi srednjih škola u saradnji sa MUP KKS
	„Stop upotrebi psihoaktivnih supstanci“		2 nastavna časa u toku školske 2022/2023. godine- čas realizirati u saradnji sa policijskim službenicima	I – IV razreda u saradnji sa MUP KS - Uprava policije
	„Dan borbe protiv vršnjačkog nasilja u Kantonu Sarajevo“		1 nastavni čas 6. februar 2024. godine	I - IV razreda
	„Dan ružičastih majica - prevencija nasilja“		1 nastavni čas zadnja srijeda u mjesecu februaru 2024. godine	I - IV razreda
	„Prevencija kockanja“		1 nastavni čas u toku školske 2023/2024. godine – čas se realizira sa Udruženjem NARKO-NE	II razred
	„Kako se nositi sa strahom od ocjenjivanja (ispitna anksioznost)“		2nastavna časa u toku školske 2023/2024. godine	I-IV razred
	„Ponašanje/postupanje u kriznim događajima koji mogu ugroziti život i zdravlje- krizni, iznenadni događaji“	2 nastavna časa u toku školske 2023/2024. godine.	I - IV razreda	

- U školskoj 2023/2024. godini teme iz oblasti sigurnosti i zaštite učenika možete realizirati sa predstavnicima nadležne policijske uprave – RPZ (rad policije u zajednici). Također, molimo Vas da predstavnicima Ministarstva unutrašnjih poslova RPZ na njihovu inicijativu omogućite da određene teme realiziraju u saradnji sa nastavnicima i stručnim saradnicima.

- U školskoj 2023/2024. godini teme iz oblasti sigurnosti i zaštite učenika možete realizirati sa predstavnicima Kantonalnog tužilaštva Kantona Sarajevo (u skladu sa naknadnom Instrukcijom Ministarstva).
- U školskoj 2023/2024. godini teme iz oblasti sigurnosti i zaštite, mentalnog zdravlja učenika možete realizirati sa predstavnicima službi: JU „Kantonalni centar za socijalni rad“, JU „Porodično savjetovalište“ i JU „Dom zdravlja Kantona Sarajevo“ – Centar za mentalno zdravlje.
- Stručni saradnici će pružati podršku i pomoć nastavnicima pri realizaciji navedenih nastavnih sadržaja.
- Stručni saradnici (pedagog, psiholog i socijalni radnik) određene teme realiziraju samostalno.

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
KANTON SARAJEVO
Ministarstvo za odgoj i obrazovanje

Босна и Херцеговина
Федерација Босне и Херцеговине
КАНТОН САРАЈЕВО
Министарство за одгој и образовање

Bosnia and Herzegovina
Federation of Bosnia and Herzegovina
CANTON SARAJEVO
Ministry for Education

V UPUTSTVO

O IZDAVAŠTVU, UDŽBENICIMA I
NASTAVNIM MATERIJALIMA

UVOD

U skladu s Odlukom o osnivanju Javne ustanove Institut za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja Kantona Sarajevo (broj 02-04-32766-12/21, od 2. septembra 2021. godine), u obavljanju svoje djelatnosti, pored brojnih aktivnosti, Institut prati provedbu udžbeničke politike i daje prijedloge za unapređenje udžbenika i drugih nastavnih materijala. Navedene djelatnosti Institut obavlja preko Sektora za izdavaštvo, udžbenike i nastavne materijale.

S obzirom na to da je u toku izrada Zakona o udžbenicima, te ostalih podzakonskih akata Instituta koji su u vezi s izdavačkom djelatnošću Instituta, obavještavamo vas na obavezu korištenja udžbenika koji su uvršteni na Spisak odobrenih radnih udžbenika, udžbenika, priručnika, radnih listova i zbirki zadataka za osnovne škole, gimnazije i srednje tehničke i stručne škole za školsku 2023/2024. godinu.

U prilogu vam dostavljamo Odluku broj 11-03/02-34-9065-3/23 o odobravanju osam naslova za učenje njemačkog jezika kao drugog stranog jezika u Kantonu Sarajevo, kao i Odluku broj 11-03/02-34-10653-6/23 od 12. 7. 2023. o odobravanju udžbenika i radne sveske za učenje engleskog jezika – English Adventure 3 “WIDER WORLD STARTER”, za peti razred osnovne škole u Kantonu Sarajevo.

Implementacija Nastavnih planova i programa s definisanim ishodima učenja i provođenje kurikularne reforme u Kantonu Sarajevo u prvom i petom razredu osnovne škole, razredima osnovne škole (VI, VII, VIII) gdje se pojedini nastavni predmeti počinju izučavati prvi put, kao i u prvom razredu srednjih škola za stručno obrazovanje i obuku i gimnazija započela je od školske 2022/2023. godine.

U cilju pružanja kontinuirane podrške odgajateljima i nastavnicima, Institut za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja kontinuirano objavljuje primjere dobre odgojno-obrazovne prakse. Nastavne pripreme, prezentacije i drugi materijali za izvođenje nastave po kurikulumu dostupni su na veb-stranici: <https://irpo.ba/implementacija/>.

Također, u prilogu ovog Uputstva dostavljamo i spisak nastavnih materijala koji se mogu koristiti.

Broj: 11-03/02-34-10653-6/23
Sarajevo, 12.7.2023. godine

Na osnovu člana 70. stav (1) Zakona o organizaciji organa uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj 35/05), člana 37 stav (1). Zakona o osnovnom odgoju i obrazovanju („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 23/17, 33/17, 30/19, 34/20 i 33/21), članom 5. stavovi (1), (2) i (4), članom 6. Zakona o udžbenicima u Kantonu Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 31/19, 34/20 i 33/21) i člana 6. Odluke o postupku pripremanja i odobravanja udžbenika i drugih nastavnih sredstava za osnovne i srednje škole (usvojene na sjednici Koordinacije ministara obrazovanja i nauke u Federaciji BiH 16. 10. 2019. godine) te Mišljenja Instituta za preduniverzitetsko obrazovanje Kantona Sarajevo, broj: 03-02-34-3479/23 od 23.5.2023. godine, ministrica za odgoj i obrazovanje *d o n o s i*

O D L U K U

O ODOBRAVANJU UDŽBENIKA I RADNE SVESKE ZA UČENJE ENGLESKOG JEZIKA – ENGLISH ADVENTURE 3 „WIDER WORLD STARTER“, ZA PETI RAZRED OSNOVNE ŠKOLE U KANTONU SARAJEVO, IZDAVAČKE KUĆE „BUYBOOK“ D.O.O. SARAJEVO

I

Odobrava se upotreba udžbenika i radne sveske English Adventure 3 „Wider World Starter“, autora: Tasia Vassilatoú, Liz Kilbey, Catherine Bright, Jennifer Heath (workbook), Sandy Zervas i Catherine Bright (student's book), za učenje engleskog jezika, za peti razred osnovne škole u Kantonu Sarajevo, izdavačke kuće „Buybook“ d.o.o. Sarajevo, koja je zastupnik i distributer izdavačke kuće „Pearson“.

II

Za realizaciju ove Odluke zadužuje se Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke, u okviru svojih nadležnosti.

III

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja.

Dostaviti:

1. Federalnom ministarstvu obrazovanja i nauke, ul. dr. Ante Starčevića bb, 88000 Mostar;
- ② Institutu za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja Kantona Sarajevo, ul. Aleja Bosne Srebrene bb, 71000 Sarajevo;
3. Evidencija;
4. A/a.

Adresa: Reisa Džemaludina Čauševića 1, 71 000 Sarajevo
Tel: + 387 (0) 33 562-128
Web: <http://mo.ks.gov.ba>, E-mail: mo@mo.ks.gov.ba

2/2

Broj:11-03/02-34-9065-3/23
Sarajevo, 12.7.2023. godine

Na osnovu člana 70. stav (1) Zakona o organizaciji organa uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj 35/05), člana 37 stav (1). Zakona o osnovnom odgoju i obrazovanju („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 23/17, 33/17, 30/19, 34/20 i 33/21), članom 5. stavovi (1), (2) i (4), članom 6. Zakona o udžbenicima u Kantonu Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 31/19, 34/20 i 33/21), člana 6. Odluke o postupku pripremanja i odobravanja udžbenika i drugih nastavnih sredstava za osnovne i srednje škole (usvojene na sjednici Koordinacije ministara obrazovanja i nauke u Federaciji BiH 16. 10. 2019. godine) te Mišljenja Instituta za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja Kantona Sarajevo, broj: 565/23 od 24.1.2023. godine, ministrica za odgoj i obrazovanje *donosi*

O D L U K U

O ODOBRAVANJU OSAM NASLOVA ZA UČENJE NJEMAČKOG JEZIKA KAO DRUGOG STRANOG JEZIKA U KANTONU SARAJEVO, IZDAVAČKE KUĆE „BUYBOOK“ D.O.O. SARAJEVO

I

Odobrava se upotreba osam naslova za učenje njemačkog jezika kao drugog stranog jezika u Kantonu Sarajevo, izdavačke kuće „Buybook“ d.o.o. Sarajevo, koja je zastupnik i distributer izdavačke kuće „Hueber“ iz Njemačke.

Riječ je o slijedećim naslovima:

1. *Paul, Lisa & Co. Starter za 5. razred osnovne škole (udžbenik) - autori: Monika Bovermann, Manuela Georgiakaki, Renate Zscharlich*
2. *Paul, Lisa & Co. Starter za 5. razred osnovne škole (radna sveska) - autori: Monika Bovermann, Manuela Georgiakaki, Renate Zscharlich*
3. *Beste Freunde A 1.1 za 6. i 7. razred osnovne škole (udžbenik) - autori: Manuela Georgiakaki, Monika Bovermann, Elisabeth GrafRiemann, Christiane Seuthe*
4. *Beste Freunde A 1.1 za 6. i 7. razred osnovne škole (radna sveska) - autori: Manuela Georgiakaki, Monika Bovermann, Anja Scharnann, Christiana Seuth*
5. *Beste Freunde A 1.2 za 8. razred osnovne škole (udžbenik) - autori: Manuela Georgiakaki, Elisabeth Graf-Riemann, Christiane Seuthe*

Adresa: Reisa Džemaludina Čauševića 1, 71 000 Sarajevo
Tel: + 387 (0) 33 562-128
Web: <http://mo.ks.gov.ba>, E-mail: mo@mo.ks.gov.ba

6. *Beste Freunde A 1.2 za 8. razred osnovne škole (radna sveska) - autori: Manuela Georgiakaki, Christiane Seuthe, Anja SchOrmann*
7. *Beste Freunde A 2.1 za 9. razred osnovne škole (udžbenik) – autori: Manuela Georgiakaki, Elisabeth Graf-Riemann, Anja SchOrmann, Christiana Seuthe*
8. *Beste Freunde A 2.1 za 9. razred osnovne škole (udžbenik) – autori: Manuela Georgiakaki, Christiane Seuthe, Anja SchOrmann.*

II

Za realizaciju ove Odluke zadužuje se Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke, u okviru svojih nadležnosti.

III

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja.

Dostaviti:

1. Federalnom ministarstvu obrazovanja i nauke, ul. dr. Ante Starevića bb, 88000 Mostar;
2. Institut za razvoj prouniverzitetskog obrazovanja Kantona Sarajevo, ul. Aleja Bosne Srebrene bb, 71000 Sarajevo;
3. Evidencija;
4. A/a.

Adresa: Reisa Džemaludina Čauševića 1, 71 000 Sarajevo
Tel: + 387 (0) 33 562-128
Web: <http://mo.ks.gov.ba>, E-mail: mo@mo.ks.gov.ba

2/2

Nastavni materijali koji su dobili pozitivno mišljenje Instituta za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja i Ministarstva za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo:

1. *Nastavni kurikulum, ishodi i strategije za prvu trijadu osnovne škole*, Eldina Dizdar, Edita Fajić, Alina Karović-Rahimić, Monika Like, Hajrudina Neradina, "Bosanska knjiga" Sarajevo, 2023.
2. *Strip "Vremeplov profesora Historea"*, Smilja Mrđa i Sabit Agić, Fond otvoreno društvo, Sarajevo, 2016.
3. *Stripovi "Nacrtaj mi Sarajevo" i "Manjine dragocjene većini"*, Smilja Mrđa, Sabit Agić, Turistička zajednica Kantona Sarajevo, Sarajevo, 2019.
4. *Radna sveska za usvajanje štampanih slova ćirilice "Naučimo ćirilicu"*, Naida Gadžo, Sarajevo, 2022.
5. *Radna sveska A, Učimo štampana slova latinice*, M. Pašić i A. Pašić-Čatić, "Bosanska knjiga" Sarajevo, 2022.
6. *Radna sveska B, Učimo pisana slova latinice*, A. Đidelića i L. Terzimehić, "Bosanska knjiga" Sarajevo, 2022.
7. *Radna sveska II, Učimo štampana slova ćirilice sa tekstovima, pisana slova ćirilice*, Nermina Usejnovski, Eldina Dizdar, Dženita Demir, "Bosanska knjiga" Sarajevo, 2022.
8. Engleski jezik *Wider World Starter* za peti razred devetogodišnjeg osnovnoškolskog obrazovanja autora:
  - Workbook: Tasia Vassilatou, Liz Kilbey, Catherine Bright, Jennifer Heath
  - Student's book: Sandy Zervas, Catherine Bright.
9. Njemački jezik:
  - Paul, Lisa & Co. Starter za 5. razred (udžbenik) / Bovermann, Monika, Georgiakaki, Manuela, Zschärlich, Renate;
  - Paul, Lisa & Co. Starter za 5. razred (radna sveska) / Bovermann, Monika, Georgiakaki, Manuela, Zschärlich, Renate;
  - Beste Freunde A1.1 za 6. i 7. razred (udžbenik) / Georgiakaki, Manuela, Bovermann, Monika, Graf-Riemann, Elisabeth, Seuthe, Christiane;
  - Beste Freunde A1.1 za 6. i 7. razred (radna sveska) / Georgiakaki, Manuela, Bovermann, Monika, Graf-Riemann, Elisabeth, Seuthe, Christiane;
  - Beste Freunde A1.2 za 8. razred (udžbenik) / Georgiakaki, Manuela, Graf-Riemann, Elisabeth, Bovermann, Seuthe, Christiane;
  - Beste Freunde A1.2 za 8. razred (radna sveska) / Georgiakaki, Manuela, Seuthe, Christiane, Schümann, Anja;
  - Beste Freunde A2.1 za 9. razred (udžbenik) / Georgiakaki, Manuela, Graf-Riemann, Elisabeth, Schümann, Anja, Seuthe, Christiane;
  - Beste Freunde A2.1 za 9. razred (radna sveska) / Georgiakaki, Manuela, Seuthe, Christiane, Schümann, Anja.

VI

UPUTSTVO

ZA KATALOG TEMA STRUČNIH USAVRŠAVANJA

Uputstvo koje imate pred sobom nudi smjernice za uspješan profesionalni razvoj i stručno usavršavanje u sektoru odgoja i obrazovanja na svim nivoima preduniverzitetskog obrazovanja Kantona Sarajevo.

Na osnovu člana 45. Zakona o osnovnom odgoju i obrazovanju (“Službene novine Kantona Sarajevo”, broj: 23/17, 33/17, 30/19, 34/20 i 33/21) i na osnovu člana 121. stav (4) i člana 121. stav (5) Zakona o srednjem obrazovanju (“Službene novine Kantona Sarajevo”, broj: 23/17, 30/19 i 33/21), Pravilnika o stručnom usavršavanju odgajatelja, profesora/nastavnika i stručnih saradnika u predškolskim ustanovama, osnovnim i srednjim školama i domovima učenika (“Službene novine Kantona Sarajevo”, broj: 19/04) i Odluke o osnivanju Instituta, Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, stručni tim Institut-a pripremio je:

Katalog tema stručnih usavršavanja u sektoru odgoja i obrazovanja Kantona Sarajevo

koji je nastao tokom prakse u školskoj 2022/23. godini, usvojen od strane Ministarstva za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo početkom jula 2023. godine i nadograđivat će se u narednom periodu. Dostupan je na web stranici Ministarstva za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo, odjel Školska 2023/2024. godina i na web stranici JU Institut za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja Kantona Sarajevo: <https://irpo.ba/>

Koncept koji je ponuđen podrazumijeva podjelu procesa stručnog usavršavanja po oblastima, kako slijedi:

Oblast A: Opće globalne teme;

Oblast B: Metodičke i stručne teme;

Oblast C: Stručna usavršavanja radioničkog tipa;

Oblast D: Individualna stručna usavršavanja;

Oblast E: Kolektivna stručna usavršavanja na nastavničkom vijeću;

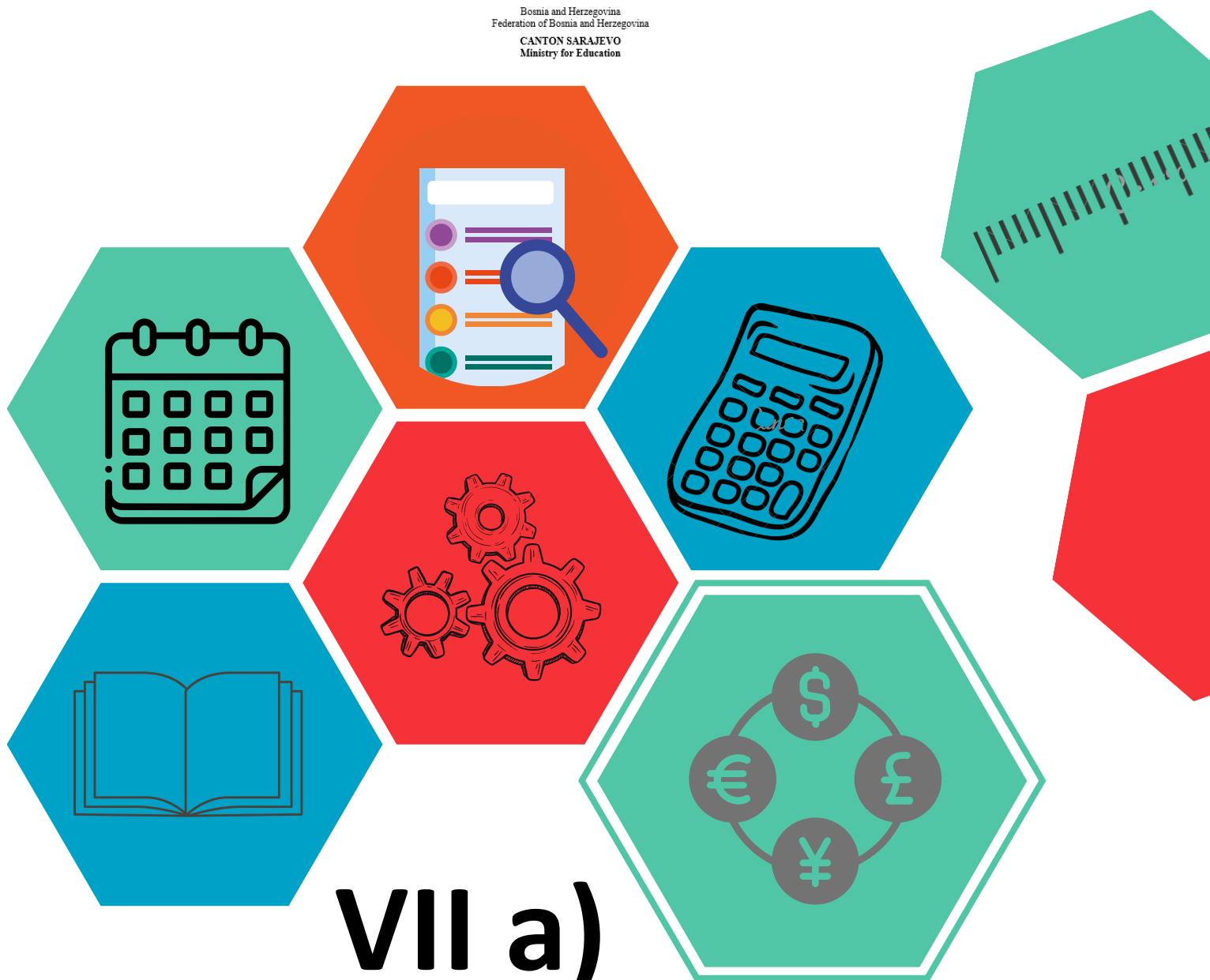
Oblast F: Konferencije o obrazovanju u svijetu.

Ovaj Katalog tema nudi svim zaposlenim u sektoru odgoja i obrazovanja Kantona Sarajevo aktivnosti koje su se provodile tokom školske 2022/23. godine, ali i one koje su planirane za naredne školske godine i mogu se provoditi iz oblasti profesionalnog razvoja i stručnog usavršavanja.

Nadamo se da će ponuđene teme podstaći odgajatelje, nastavnike, stručne saradnike, direktore, pomoćnike direktora i druge da razvijaju nove dodatne aktivnosti i da ih dijele sa kolegicama i kolegama i drugim školama/ustanovama u Kantonu Sarajevo, a sve s ciljem, kako je istaknuto u misiji našeg Instituta, boljeg i kvalitetnijeg odgoja i obrazovanja generacija koje dolaze.

Cjeloživotnim učenjem, koje sa sobom donosi i benefite profesionalnog razvoja i stručnog usavršavanja, upravlja unutarnja motivacija pojedinca, onoga koji neprestano promišlja i želi proširiti vidike.

Očekujemo da će se Katalog tema tokom godina razvijati u saradnji sa svima vama koji radite sa djecom i učenicima na svim nivoima preduniverzitetskog obrazovanja Kantona Sarajevo.

VII a) UPUTSTVO

ZA PRIMJENU NOVOG OBRASCA METODOLOGIJE ZA IZRADU GODIŠNJEG PROGRAMA RADA OSNOVNIH ŠKOLA ZA ŠKOLSKU 2023/2024. GODINU, KOJI ĆE SE PREUZIMATI U ELEKTRONSKOM OBLIKU IZ INFORMACIONOG SISTEMA EMIS

Aleja Bosne srebrene bb/IX
Kontakt: +387 (33) 778 602
e-mail: info@irpo.ba
web: irpo.ba

Uputstvo za primjenu novog obrasca Metodologije za izradu godišnjeg programa rada osnovnih škola za školsku 2023/2024. godinu, koji će se preuzimati u elektronskom obliku iz informacionog sistema EMIS:

Zakonom o osnovnom odgoju i obrazovanju ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj: 23/17, 33/17, 30/19, 34/20 i 33/21) u članu 27. propisano je da se godišnji program rada dostavlja najkasnije do 30. septembra Ministarstvu i nadležnom organu općine.

Odlukom o osnivanju Javne ustanove Institut za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja Kantona Sarajevo (u daljem tekstu: Institut) ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj: 37/21) u članu 9., stav p), v) i z), propisano je da Institut u obavljanju svoje djelatnosti prati, vrednuje i ocjenjuje ispunjenost pedagoških standarda i normativa, pruža stručnu podršku i učestvuje u izradi godišnjeg programa rada škole, analizira godišnji izvještaj o radu škole.

Pravilnikom o primjeni informacionog sistema EMIS u osnovnim i srednjim školama u Kantonu Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", 34/12) propisuju se uvjeti i način primjene informacionog sistema upravljanja u osnovnim i srednjim školama (EMIS) u Kantonu Sarajevo.

U skladu s Metodologijom za izradu godišnjeg programa rada osnovnih škola (u daljem tekstu: Metodologija), koja je sastavni dio Pravilnika o vođenju pedagoške dokumentacije i evidencije u osnovnoj školi ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj: 46/18, 3/20, 25/21, 34/23), do kraja druge nastavne sedmice u mjesecu septembru direktor na osnovu ranije izvršenih priprema, uvažavajući novonastale okolnosti, prikupljene podatke o obilježju statusa učenika, obaveznog izbora nastavnog predmeta od strane učenika radi formiranja grupa, godišnjih planova rada stručnih organa i planova rada stručnih saradnika, te drugih potrebnih informacija, izrađuje nacrt godišnjeg programa rada škole s posebnim akcentom na određene tabele.

Nacrt godišnjeg programa rada škole se dostavlja Institutu do treće sedmice mjeseca septembra na e-mail adresu: info@irpo.ba.

Podatke iz tabela nacrta direktor škole je u periodu navedenom u prethodnoj tački obavezan uskladiti s Institutom i Sektorom za ekonomske poslove, a nakon usaglašavanja, Institut školi izdaje mišljenje o usklađenosti podataka, čime se omogućava dalja procedura donošenja godišnjeg programa rada.

Usklađivanje tabela koje se provodi u skladu s podzakonskim aktom koji regulira ovu oblast nas obavezuje da tabele koje se dostavljaju u nacrtu godišnjeg programa rada, i na koje je Institut dao saglasnost, budu jednake tabelama u usvojenom godišnjem programu rada.

Dalje, godišnji program rada škole, kako je to zakonom predviđeno, utvrđuje nastavničko vijeće, a nakon toga donosi školski odbor najkasnije do kraja mjeseca septembra za tekuću školsku godinu.

S obzirom na to da je Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo usvojilo Izmjene i dopune Pravilnika o vođenju pedagoške dokumentacije i evidencije u osnovnoj školi, upućujemo vas na obavezu korištenja novog obrasca Metodologije.

Podaci potrebni za novi obrazac Metodologije preuzimat će se iz EMIS baze radi bolje iskorištenosti postojeće baze podataka, smanjenja vremena provedenog na ručnom popunjavanju i pojednostavljenja administrativnih procesa, kao i zbog efektivnijeg nadzora nad realizacijom budžetskih sredstava.

Smanjuje se mogućnost grešaka koje mogu nastati prilikom ručnog unosa podataka, što osigurava veću tačnost i pouzdanost.

Koraci za uspješnu primjenu novog obrasca Metodologije:

1. Priprema sistema:

Provjerite da svi računari, serveri i digitalni uređaji u školi ispunjavaju minimalne tehničke zahtjeve za korištenje novih digitalnih alata informacionog sistema EMIS.

Osigurajte stabilnu i sigurnu internet-konekciju kako bi se podaci bez problema mogli prenositi u centralnu bazu.

2. Ažuriranje baze podataka:

Ažurirajte podatke o učenicima, radnicima, predmetima, rasporedu časova i drugim relevantnim podacima kako biste osigurali tačne i aktuelne informacije za novu školsku godinu.

3. Obuka radnika škole:

Organizirajte obuku za radnike koji rade na unosu podataka kako biste ih upoznali s novom Metodologijom i digitalnim alatima.

Pružite podršku radnicima škole pri korištenju novih tehnologija.

4. Praćenje napretka:

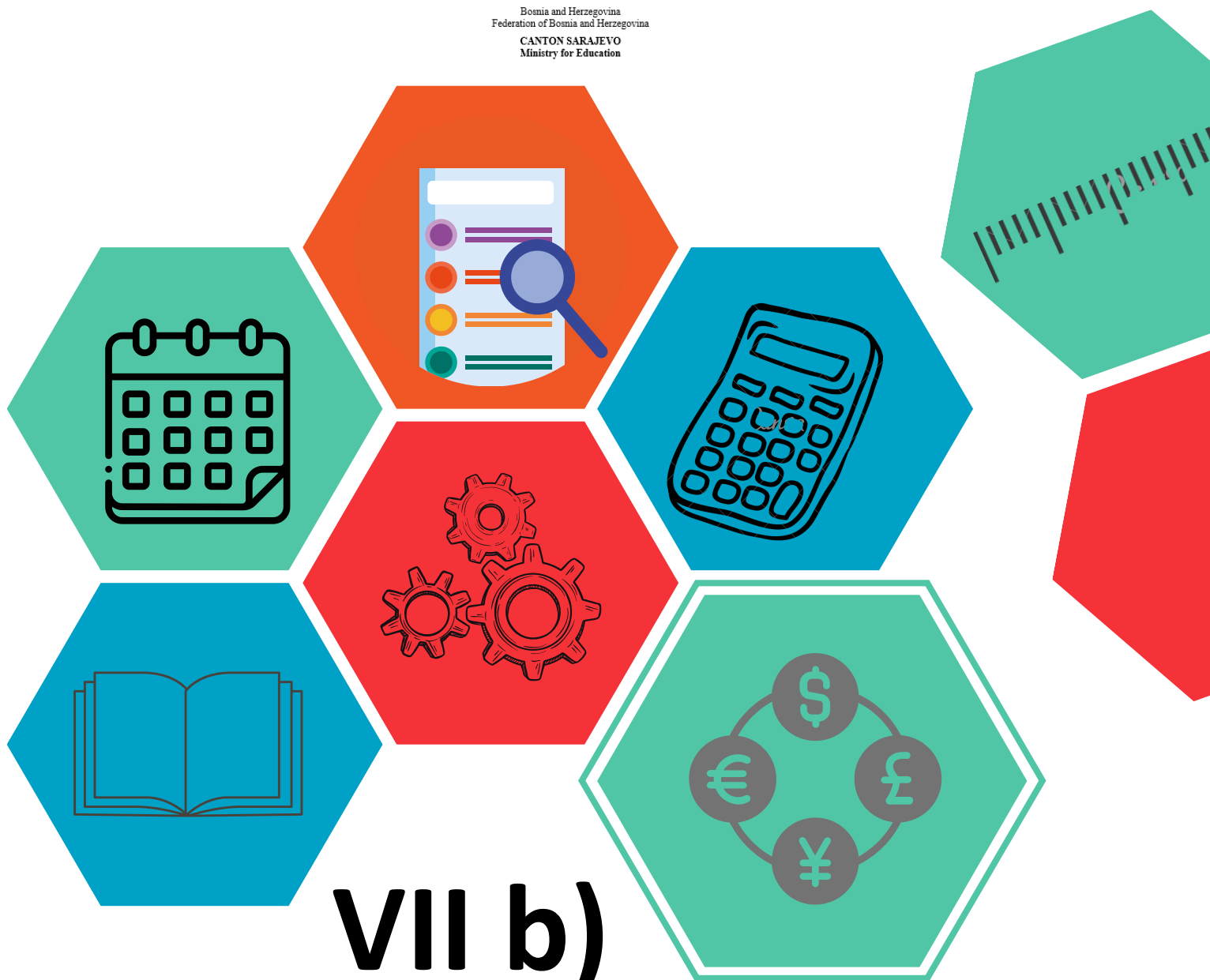
Sakupljajte povratne informacije od radnika škole kako biste identificirali potencijalna probleme i mogućnosti poboljšanja.

Svaki korak koji poduzimamo u ovoj transformaciji ima za cilj unapređenje odgojno-obrazovnog procesa i kvaliteta obrazovanja koje pružamo našim učenicima. Uvjereni smo da ćemo zajedničkim radom ostvariti pozitivne rezultate i postaviti nove standarde u odgojno-obrazovnom radu.

Ukoliko imate bilo kakvih nejasnoća ili dodatnih pitanja, molimo da se obratite Institutu putem e-maila na adresu: info@irpo.ba.

Nastojat ćemo pružiti vam sve potrebne informacije i razjasniti eventualne nedoumice kako bismo osigurali efikasno i uspješno rješavanje nejasnoća.

Zahvaljujemo vam se na posvećenosti i podršci u primjeni nove Metodologije, koja će se preuzimati u elektronskom obliku iz informacionog sistema EMIS!

VII b) UPUTSTVO

ZA PRIMJENU NOVOG OBRASCA METODOLOGIJE ZA IZRADU GODIŠNJEG PROGRAMA RADA SREDNJIH ŠKOLA ZA ŠKOLSKU 2023/2024. GODINU, KOJI ĆE SE PREUZIMATI U ELEKTRONSKOM OBLIKU IZ INFORMACIONOG SISTEMA EMIS

Aleja Bosne srebrene bb/IX
Kontakt: +387 (33) 778 602
e-mail: info@irpo.ba
web: irpo.ba

Uputstvo za primjenu novog obrasca Metodologije za izradu godišnjeg programa rada srednjih škola za školsku 2023/2024. godinu, koji će se preuzimati u elektronskom obliku iz informacionog sistema EMIS:

Zakonom o srednjem obrazovanju (“Službene novine Kantona Sarajevo”, broj: 23/17 i 30/19 i 33/22) u članu 47. propisano je da se godišnji program rada dostavlja najkasnije do 30. septembra Ministarstvu, škole s područja grada Gradskoj upravi i nadležnom organu općine na čijoj se teritoriji škola nalazi, a škole s područja općina izvan grada i nadležnom organu općine na čijoj se teritoriji škola nalazi.

Odlukom o osnivanju Javne ustanove Institut za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja Kantona Sarajevo (u daljem tekstu: Institut) (“Službene novine Kantona Sarajevo”, broj: 37/21) u članu 9., stavovi p), v) i z), propisano je da Institut u obavljanju svoje djelatnosti prati, vrednuje i ocjenjuje ispunjenost pedagoških standarda i normativa, pruža stručnu podršku i učestvuje u izradi godišnjeg programa rada škole, analizira godišnji izvještaj o radu škole.

Pravilnikom o primjeni informacionog sistema EMIS u osnovnim i srednjim školama u Kantonu Sarajevo (“Službene novine Kantona Sarajevo”, 34/12) propisuju se uvjeti i način primjene informacionog sistema upravljanja u osnovnim i srednjim školama (EMIS) u Kantonu Sarajevo.

U skladu s Metodologijom za izradu godišnjeg programa rada srednjih škola, koja je sastavni dio Pravilnika o vođenju pedagoške dokumentacije i evidencije u srednjoj školi i domu učenika (“Službene novine Kantona Sarajevo”, broj: 4/19, 9/19 i 25/21, 34/23). U trećoj nastavnoj sedmici u mjesecu septembru direktor na osnovu ranije izvršenih priprema, uvažavajući novonastale okolnosti, prikupljene podatke o obilježju statusa učenika, obaveznog izbora nastavnog predmeta od strane učenika radi formiranja grupa, godišnjih planova rada stručnih organa i planova rada stručnih saradnika, te drugih potrebnih informacija izrađuje nacrt godišnjeg programa rada škole s posebnim akcentom na određene tabele.

Nacrt godišnjeg programa rada škole se dostavlja Institutu do treće sedmici mjeseca septembra na e-mail adresu: info@irpo.ba.

Podatke iz tabela nacrta direktor škole je u periodu navedenom u prethodnoj tački obavezan uskladiti s Institutom i Sektorom za ekonomske poslove, a nakon usaglašavanja Institut školi izdaje pozitivno mišljenje o usklađenosti podataka, čime se omogućava dalja procedura donošenja godišnjeg programa rada.

Usklađivanje tabela koje se provodi u skladu s podzakonskim aktom koji regulira ovu oblast nas obavezuje da tabele koje se dostavljaju u nacrtu godišnjeg programa rada, i na koje je Institut dao saglasnost, budu jednake tabelama u usvojenom godišnjem programu rada.

Dalje, godišnji program rada škole, kako je to zakonom predviđeno, utvrđuje nastavničko vijeće, a nakon toga donosi školski odbor najkasnije do kraja mjeseca septembra za tekuću školsku godinu.

S obzirom na to da je Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo usvojilo Izmjene i dopune Pravilnika o vođenju pedagoške dokumentacije u srednjoj školi i domu učenika, upućujemo vas na obavezu korištenja novog obrasca Metodologije.

Podaci potrebni za novi obrazac Metodologije preuzimat će se iz EMIS baze radi bolje iskorištenosti postojeće baze podataka, smanjenja vremena provedenog na ručnom popunjavanju i pojednostavljenja administrativnih procesa, kao i zbog efektivnijeg nadzora nad realizacijom budžetskih sredstava.

Smanjuje se mogućnost grešaka koje mogu nastati prilikom ručnog unosa podataka, što osigurava veću tačnost i pouzdanost.

Koraci za uspješnu primjenu novog obrasca Metodologije:

1. Priprema sistema:

Provjerite da svi računari, serveri i digitalni uređaji u školi ispunjavaju minimalne tehničke zahtjeve za korištenje novih digitalnih alata informacionog sistema EMIS.

Osigurajte stabilnu i sigurnu internet-konekciju kako bi se podaci bez problema mogli prenositi u centralnu bazu.

2. Ažuriranje baze podataka:

Ažurirajte podatke o učenicima, radnicima, predmetima, rasporedu časova i drugim relevantnim podacima kako biste osigurali tačne i aktuelne informacije za novu školsku godinu.

3. Obuka radnika škole:

Organizirajte obuku za radnike koji rade na unosu podataka kako biste ih upoznali s novom Metodologijom i digitalnim alatima.

Pružite podršku radnicima škole pri korištenju novih tehnologija.

4. Praćenje napretka:

Sakupljajte povratne informacije od radnika škole kako biste identifikovali potencijalne probleme i mogućnosti poboljšanja.

Svaki korak koji preduzimamo u ovoj transformaciji ima za cilj unapređenje odgojno-obrazovnog procesa i kvalitete obrazovanja koje pružamo našim učenicima. Uvjereni smo da ćemo zajedničkim radom ostvariti pozitivne rezultate i postaviti nove standarde u odgojno-obrazovnom radu.

Ukoliko imate bilo kakvih nejasnoća ili dodatnih pitanja, molimo da se obratite Institutu putem e-maila na adresu: info@irpo.ba.

Nastojeći ćemo pružiti vam sve potrebne informacije i razjasniti eventualne nedoumice kako bismo osigurali efikasno i uspješno rješavanje nejasnoća.

Zahvaljujemo vam se na posvećenosti i podršci u primjeni nove Metodologije, koja će se preuzimati u elektronskom obliku iz informacionog sistema EMIS!